

Regeling van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 1 december 2009, nr. 2009-0000656785, tot wijziging van de regeling van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 23 oktober 1989, nr. CW88/13/U76, tot vaststelling van de modellen, bedoeld in de Kieswet en het Kiesbesluit in verband met de wet van 29 oktober 2009 tot wijziging van de Kieswet en enkele andere wetten houdende invoering van het stemmen met een stempas in een stembureau naar keuze binnen de eigen gemeente (Stb. 452)

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Gelet op de artikelen D 3, J 7, J 16, J 20, J 38, K 6, L 8, M 6, N 10, R 1, R 8, T 2, T 11 en Y 32 van de Kieswet;

Besluit:

ARTIKEL I

De regeling van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 23 oktober 1989, nr. CW88/13/U76, tot vaststelling van de modellen, bedoeld in de Kieswet en het Kiesbesluit (Stcrt. 1989, 210), wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1a vervalt.

B

Het in de bijlage opgenomen overzicht van de modellen met vermelding van de artikelen van de Kieswet of het Kiesbesluit waarop zij berusten wordt als volgt gewijzigd:

1. Model J 7 komt te luiden:

J 7	J 7 Kw	Stempas
-----	--------	---------

2.

J 38-1	J 38 Kw jo. J 30 Kb	Proces-verbaal van de geschorste zitting van een stembureau waar stembiljetten zijn gebruikt
--------	---------------------	--

vervalt.

3. Model K 6 komt te luiden:

K 6	K 6 Kw	Verzoek om met een kiezerspas te stemmen
-----	--------	--

C

De in de bijlage opgenomen modellen D 3-1, D 3-2, J 7, J 16, J 20, K 6, L 8, M 6-3, N 10-1, N 10-2, R 1, R 8, T 2, T 11 en Y 32 worden vervangen door de modellen in de bijlage bij deze regeling.

D

Het in de bijlage opgenomen model J 38-1 vervalt.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking op het tijdstip waarop de wet van 29 oktober 2009 tot wijziging van de Kieswet en enkele andere wetten houdende invoering van het stemmen met een stempas in een stembureau naar keuze binnen de eigen gemeente (Stb. 452) in werking treedt.

Deze regeling zal met de bijlagen en de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten.*

BIJLAGE

Model D 3-1. Registratieformulier voor kiezers woonachtig buiten Nederland voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Lees eerst de toelichting

1. Persoonsgegevens:
Naam:
Voornaam en verdere voorletters:
Geboortedatum:
Geboorteplaats:
2. Adresgegevens:
Adres:
Postcode:
Plaats:
Land:
E-mailadres:
3. Wilt u uw stembescheiden op een ander adres ontvangen dan op bovenstaand adres, dan kunt u hieronder het door u gewenste postadres vermelden:
Adres:
Postcode:
Plaats:
Land:
4. Ik verklaar de Nederlandse nationaliteit te bezitten en niet te zijn uitgesloten van het kiesrecht. Als bewijsstuk van mijn Nederlandse nationaliteit sluit ik bij: *
 - Kopie van de pagina met persoonsgegevens uit een geldig Nederlands paspoort of Nederlandse identiteitskaart (geldig op de dag van kandidaatstelling, te weten¹)
 - Kopie van een geldige Nederlands-Antilliaanse of Arubaanse identiteitskaart (geldig op de dag van kandidaatstelling, te weten²)
 - Kopie van een recente verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap (niet ouder dan drie jaar), afgegeven door de Nederlandse ambassade of een consulaat in het land waar ik woon.
5. Ik wil stemmen: *
 - Per brief:
 - In persoon in Nederland:
 - Bij volmacht:
Mijn gemachtigde is:
Naam gemachtigde:
Voornaam en verdere voorletters:
Geboortedatum:
Adres:
Postcode:
Plaats:
De gemachtigde verklaart zich door medeondertekening bereid voor degene die deze volmacht verleent een volmachtstem uit te brengen en met inbegrip van deze machtiging niet meer dan twee aanwijzingen als gemachtigde te hebben aangenomen.
Datum:
Handtekening gemachtigde:
6. Datum
7. Handtekening aanvrager:
U kunt dit formulier zenden aan³ :
Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage
Dienst Burgerzaken
Postbus 12620
2500 DL Den Haag
Nederland
8. Alleen in te vullen door inwoners van de Nederlandse Antillen of Aruba: *
 - Ik heb tenminste 10 jaar in Nederland gewoond:
Periode(n): van tot

¹ Datum

² Datum

³ U kunt het formulier ook sturen naar de Nederlandse ambassade of naar een consulaire post in het land waar u woonachtig bent. Nederlanders woonachtig op de Nederlandse Antillen en Aruba kunnen het formulier sturen naar de Nederlandse vertegenwoordiging aldaar. Zij sturen het formulier door naar de gemeente Den Haag.

- Ik ben in Nederlandse openbare dienst bij (orgaan invullen):**
- Mijn echt(en)o(t(e))/partner/ouder (doorhalen wat niet van toepassing is) is in Nederlandse openbare dienst bij (orgaan invullen)**:

* Kruis aan wat van toepassing is

** Verzend het formulier in dit geval aan de minister voor wie u werkzaam bent, danwel uw echt(en)o(t(e))/partner of ouder werkzaam is.

In te vullen door de betrokken Minister (voor Nederlanders in openbare dienst woonachtig op de Nederlandse Antillen of Aruba)

Ingekomen op:

De Minister van/voor verklaart dat

- Hem met betrekking tot verzoeker geen gegevens bekend zijn
- De bij hem berustende gegevens wel/niet met betrekking tot verzoeker overeenstemmen met die welke in het verzoek zijn vermeld

Toelichting indien gegevens niet overeenstemmen:

Datum:

De minister van/voor:

In te vullen door de gemeente Den Haag

Het hoofd bureau verkiezingen 's-Gravenhage verklaart dat

- hem met betrekking tot verzoeker/verzoekster geen gegevens bekend zijn
- de bij hem berustende gegevens met betrekking tot verzoeker/verzoekster wel/niet overeenstemmen met die welke in het verzoek zijn vermeld.

Toelichting indien de gegevens niet overeenstemmen:

Datum:

Het hoofd bureau verkiezingen 's-Gravenhage,

In te vullen door burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage

Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage hebben verzoeker/verzoekster

- geregistreerd als kiezer.
- niet geregistreerd als kiezer om de volgende reden:
 - het Nederlanderschap is niet aangetoond;
 - het verzoek tot registratie is niet ondertekend;
 - het verzoek is ingediend na sluiting registratietermijn;
 - staat nog ingeschreven in een Nederlandse gemeente;
 - is op de dag van de stemming nog geen 18 jaar;
 - de wijze van stemmen is niet aangegeven;
 - staat reeds geregistreerd;
 - andere reden:

Datum:

Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage,

In te vullen door de burgemeester van 's-Gravenhage

De burgemeester van 's-Gravenhage heeft het verzoek om per brief, bij volmacht of in een stembureau naar keuze in Nederland te stemmen

- ingewilligd en op grond daarvan is een stembiljet/een volmachtbewijs/een kiezerspas toegezonden
- niet in verdere behandeling genomen/afgewezen om de volgende reden:

.....

Datum:

De burgemeester van 's-Gravenhage,

Toelichting D 3-1

Verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer

Toelichting voor de kiezer

Wie kan deelnemen

Bent u Nederlander en woont u buiten Nederland dan hebt u kiesrecht voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer. Wel moet u op de dag van de stemming 18 jaar of ouder zijn en niet zijn uitgesloten van het kiesrecht.

Nederlanders die woonachtig zijn op de Nederlandse Antillen of Aruba kunnen alleen deelnemen aan de Tweede Kamerverkiezingen als zij minimaal tien jaar in Nederland hebben gewoond of als zij in Nederlandse openbare dienst werkzaam zijn. Ook de Nederlandse echtgenoot/geregistreerde partner/levensgezel en de kinderen van degenen die in Nederlandse openbare dienst zijn en met hem/haar een gezamenlijke huishouding voeren, hebben kiesrecht voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer. Zie ook toelichting punt 8.

Registratie verplicht voor deelname

U kunt alleen deelnemen aan de verkiezingen als u zich vooraf als kiezer registreert. Alleen als u zich heeft geregistreerd, krijgt u stembescheiden toegestuurd. Daarvoor moet u bijgaand registratieformulier invullen, ondertekenen en verzenden. Dit registratieformulier moet u bij elke verkiezing opnieuw invullen en opsturen. U dient tevens bewijsstukken van uw Nederlanderschap bij te voegen. Dit is nodig om vast te stellen of u kiesgerechtigd bent. Het registratieformulier kan vanaf zes maanden tot zes weken voor de verkiezingen worden ingestuurd.

Verzenden registratieformulier

U stuurt het registratieformulier met een bewijs van uw Nederlanderschap per post naar Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage, Dienst Burgerzaken, Postbus 12620, 2500 DL Den Haag.

U kunt het verzoek ook indienen bij de consulaire post waaronder uw woonplaats valt.

Indien u op de Nederlandse Antillen of Aruba woont en niet in Nederlandse openbare dienst werkzaam bent, kunt u het registratieformulier ook sturen naar de vertegenwoordiger van Nederland. Indien u op de Nederlandse Antillen of Aruba woont en u heeft niet tenminste tien jaar in Nederland uw werkelijke woonplaats gehad maar u bent wel in Nederlandse openbare dienst dan stuurt u het registratieformulier naar de Minister bij wiens ministerie u werkzaam bent.

Register 'Kiezers buiten Nederland'

Heeft u zich al eerder geregistreerd als kiezer in het buitenland voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer of het Europees Parlement dan bent u opgenomen in het register 'Kiezers buiten Nederland' van de gemeente Den Haag. U krijgt in dat geval dit registratieformulier automatisch toegezonden. Om vervuiling van het register te voorkomen, is in de wet opgenomen dat uw gegevens automatisch uit het register worden verwijderd als u zich voor een volgende verkiezing van de Tweede Kamer niet registreert. Dit betekent dat u bij de daarop volgende verkiezing geen registratieformulier zult ontvangen. Wel kunt u opnieuw om opname in het register verzoeken.

Uw verzoek dient schriftelijk bij Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage, Dienst Burgerzaken, Postbus 12620, 2500 DL Den Haag, te worden ingediend

Bij tussentijdse wijziging van uw persoonsgegevens dient u deze zelf door te geven aan: Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage, Dienst Burgerzaken, Postbus 12620, 2500 DL Den Haag. Een wijziging kan ook worden doorgegeven via de email: verkiezingen@dbz.denhaag.nl.

Beroep

Als de gemeente Den Haag uw registratie weigert, stuurt de gemeente het formulier aan u terug onder opgave van de reden van de afwijzing. Dit is een besluit. Op grond van de Kieswet en de Algemene Wet Bestuursrecht kunt u tegen dit besluit in beroep gaan. U moet dan schriftelijk beroep instellen binnen zes weken na de dag van verzending van het besluit bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Het is raadzaam om meteen na ontvangst van

het besluit het beroep in te stellen, wilt u nog een kans op deelname aan de verkiezing hebben. Aan het instellen van beroep zijn kosten (griffierecht) verbonden.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het registratiebureau Kiezers buiten Nederland, Postbus 12620, 2500 DL Den Haag; telefoon +31(0)703534400; email: verkiezingen@dbz.denhaag.nl.

Puntsgewijze toelichting

Punt 1 en 2

Hier vult u uw persoons- en adresgegevens in. Indien uw gegevens zich in het register 'Kiezers buiten Nederland' bevinden, zijn hier uw persoons- en adresgegevens al ingevuld. U kunt in dat geval eventuele wijzigingen aanbrengen. Het invullen van een e-mailadres is optioneel. Dit e-mailadres wordt alleen gebruikt om u de bevestiging van uw registratie te sturen.

Punt 3

U kunt uw stembescheiden op een ander adres dan uw huisadres ontvangen. Dit laatste kan bijvoorbeeld nuttig zijn als u zelf uw stem in Nederland wilt uitbrengen (zie punt 5).

Punt 4

Om vast te stellen of u kiesgerechtigd bent, moet u een bewijs bijsluiten dat u Nederlander bent. Meestal zal dat een kopie zijn van de bladzijde van een geldig Nederlands paspoort of een geldige Nederlandse identiteitskaart waarop uw persoonsgegevens (naam, leeftijd, geslacht) en uw handtekening voorkomen en waaruit de geldigheidsduur van het paspoort of de identiteitskaart blijkt. Ook een geldige Antilliaanse of een Arubaanse identiteitskaart geldt als een bewijs van Nederlanderschap. **Let op! Het document moet geldig zijn op de dag van de kandidaatstelling, te weten⁴.**

Beschikt u niet over een geldig Nederlands identiteitsdocument of een geldige Antilliaanse of Arubaanse identiteitskaart dan kunt u ook een verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap bijvoegen die niet langer dan drie jaar geleden is afgegeven. Voor het verkrijgen van een dergelijke verklaring moet u zich melden bij het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken of bij de Nederlandse ambassade of een consulaat in het land waar u woont. Aan het verkrijgen van een dergelijke verklaring zijn kosten verbonden. Andere documenten dan de hier genoemde worden niet als bewijs van Nederlanderschap geaccepteerd!

Punt 5

U kunt uw stem op drie verschillende manieren uitbrengen, te weten per brief, bij volmacht en zelf in het stemlokaal in Nederland.

NB Het is niet mogelijk om via internet te stemmen. Het Nederlandse kabinet heeft, gelet op de discussies die gevoerd zijn over de betrouwbaarheid van het stemmen via internet, besloten aan de experimenten met internetstemmen vooralsnog geen vervolg te geven.

Per brief

De meeste kiezers die buiten Nederland wonen, stemmen per brief. U ontvangt circa drie weken voor de verkiezing op het door u opgegeven adres een zogenaamd briefstembewijs, een stembiljet, een voorgeadresseerde retourenvelop en een handleiding. U vult het stembiljet en het briefstembewijs in, en stuurt die terug in de retourenvelop. U moet de envelop zelf (voldoende) frankeren, anders wordt uw stem niet meegeteld! Let u er verder op dat u uw briefstem tijdig terugstuurt. Uw stem moet uiterlijk om 15.00 uur op de dag van de stemming door de gemeente Den Haag zijn ontvangen om meegeteld te kunnen worden. Als de postverbindingen met het land waar u woont zodanig zijn dat uw briefstem niet tijdig in Nederland zal aankomen, kunt u mogelijk iemand in Nederland machtigen om voor u te stemmen (zie hieronder bij volmacht).

In de Nederlandse Antillen en Aruba zijn zogenaamde briefstembureaus gevestigd bij de Nederlandse vertegenwoordigingen. In dit geval ontvangt u een retour envelop die is geadresseerd aan de voorzitter van het desbetreffende briefstembureau. Uw stem wordt dan daar geteld en moet dus

⁴ Datum

uiterlijk om 15.00 uur op de dag van de stemming bij het briefstembureau zijn. U kunt echter altijd besluiten uw briefstem in de envelop rechtstreeks naar de gemeente Den Haag te sturen.

Bij volmacht

U kunt een kiezer die in Nederland woonachtig is, aanwijzen om namens u uw stem uit te brengen. Deze kiezer krijgt dan van zijn gemeente een volmachtbewijs toegezonden waarmee hij uw stem kan uitbrengen. Let wel op: degene die u machtigt, mag uw volmachtstem alleen uitbrengen samen met zijn eigen stem en mag naast zijn eigen stem niet meer dan twee volmachtstemmen uitbrengen.

Indien u kiest voor het uitbrengen van uw stem bij volmacht, vult u de gegevens van de gemachtigde in op het registratieformulier. U ondertekent het formulier en stuurt het op naar uw gemachtigde. Uw gemachtigde ondertekent het registratieformulier eveneens en stuurt het direct naar de gemeente Den Haag. Uw formulier moet uiterlijk 6 weken voor de dag van de stemming door de gemeente Den Haag ontvangen zijn. U ontvangt zelf géén stembescheiden. Deze worden direct toegestuurd aan uw gemachtigde.

Zelf stemmen in Nederland

Mocht u op de dag van de stemming zelf in Nederland zijn, dan kunt u uw stem desgewenst zelf in een stembureau uitbrengen. U ontvangt dan op het door u opgegeven adres (circa twee weken voor de stemming) een zogenaamde kiezerspas. Hiermee kunt u in elk stembureau in Nederland zelf uw stem uitbrengen.

Punt 6 en 7

Let u er op dat u het formulier dateert en ondertekent. Zonder ondertekening is registratie niet mogelijk.

Punt 8

Dit deel vult u alleen in als u woont op de Nederlandse Antillen of Aruba.

Woont u op de Nederlandse Antillen of Aruba dan bent u alleen kiesgerechtigd als u of tien jaar in Nederland hebt gewoond of als u werkzaam bent in Nederlandse openbare dienst. Ook als uw echtgeno(o)t(e)/partner/ouder over de Nederlandse nationaliteit beschikt, in Nederlandse openbare dienst is en u een gezamenlijke huishouding met hem/haar voert, bent u kiesgerechtigd.

Geef hier dus aan gedurende welke periode u in Nederland hebt gewoond of in dienst van welke minister u op de Nederlandse Antillen of Aruba werkzaam bent. Echtgenoten, partners en kinderen geven hier aan bij welke minister hun echtgeno(o)t(e), partner of ouder in dienst is.

Tot slot: verzenden

U verstuurt het formulier bij voorkeur direct aan de gemeente Den Haag.
Burgemeester en wethouders 's-Gravenhage
Dienst Burgerzaken,
Postbus 12620,
2500 DL Den Haag

U kunt het formulier ook toezenden aan het hoofd van de consulaire post in het land waar u woonachtig bent of aan de vertegenwoordiging van Nederland op de Nederlandse Antillen of Aruba.

Indien u op de Nederlandse Antillen of Aruba woont en in Nederlandse openbare dienst bent en niet gedurende ten minste tien jaren uw werkelijke woonplaats in Nederland heeft gehad, dan moet u het formulier sturen naar de minister voor wie u werkzaam bent. Dit geldt ook voor uw eventuele partners of kinderen.

Model D-3-2. Registratieformulier voor kiezers woonachtig buiten Nederland voor de verkiezing van de Nederlandse leden van het Europees Parlement

Lees eerst de toelichting

Ondergetekende verzoekt registratie als kiezer voor de komende verkiezing van¹ van de Nederlandse leden van het Europees Parlement

1. Persoonsgegevens:
Naam:
Eerste voornaam en verdere voorletters:
Geboortedatum:
Geboorteplaats
2. Adresgegevens:
Adres:
Postcode:
Plaats:
Land:
E-mailadres:
3. Ik wil stemmen*
 - ☐ Per brief
 - ☐ In persoon in Nederland in een stembureau naar keuze;
 - ☐ Bij volmacht
4. Als u per brief of zelf in Nederland wilt stemmen, kunt u, als u dat wilt, de stembescheiden op een ander adres dan het door u hierboven opgegeven adres ontvangen:
Adres:
Postcode:
Plaats:
Land:
Als u bij volmacht wilt stemmen, geeft u hieronder uw gemachtigde op.
Mijn gemachtigde is:
Naam:
Eerste voornaam en verdere voorletters:
Geboortedatum:
Adres:
Postcode:
Plaats:
De gemachtigde verklaart zich door medeondertekening bereid voor degene die deze volmacht verleent een volmachtsteen uit te brengen en met inbegrip van deze machtiging niet meer dan twee aanwijzingen als gemachtigde te hebben aangenomen.
Datum:
Handtekening gemachtigde:
5. Ik verklaar de Nederlandse nationaliteit te bezitten en niet te zijn uitgesloten van het kiesrecht. Als bewijsstuk van mijn Nederlands nationaliteit sluit ik bij*:
 - ☐ Kopie van de pagina met persoonsgegevens uit een geldig Nederlands paspoort of Nederlandse identiteitskaart (geldig op de dag van kandidaatstelling, te weten²)
 - ☐ Kopie van een geldige Nederlands-Antilliaanse of Arubaanse identiteitskaart (geldig op de dag van kandidaatstelling, te weten ...)³
 - ☐ Kopie van een recente verklaring omtrent het bezit van Nederlanderschap (niet ouder dan drie jaar), afgegeven of door het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken of door de Nederlandse ambassade of door het consulaat in het land waar ik woon.
6. Ik verklaar dat ik niet aan de verkiezing voor de leden van het Europees Parlement zal deelnemen in een andere lidstaat van de Europese Unie
7. Datum
8. Handtekening aanvrager
- * Kruis aan wat van toepassing is

U kunt dit formulier zenden aan⁴:

¹ Verkiezingsdatum invullen.

² Datum.

³ Datum.

⁴ Indien u werkelijke woonplaats heeft op de Nederlandse Antillen of Aruba kunt u het verzoek ook toezenden aan de vertegenwoordiger van Nederlands op de Nederlandse Antillen of Aruba. In alle overige gevallen kunt u het formulier ook zenden aan het hoofd van de consulaire post waaronder uw woonplaats valt, tenzij Nederland met het land van uw woonplaats geen diplomatieke betrekkingen onderhoudt. In dat geval dient u het verzoek alsnog rechtstreeks in bij burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage.

Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage
Dienst Burgerzaken
Postbus 12620
2500 DL 's-Gravenhage
Nederland

In te vullen door het hoofd bureau verkiezingen van 's-Gravenhage

Het hoofd bureau verkiezingen van 's-Gravenhage verklaart dat

- hem met betrekking tot verzoeker/verzoekster geen gegevens bekend zijn.
- de bij hem berustende gegevens met betrekking tot verzoeker/verzoekster wel/niet overeenstemmen met die welke in het verzoek zijn vermeld.

Toelichting indien de gegevens niet overeenstemmen:

.....

.....

Datum:

Het hoofd bureau verkiezingen van 's-Gravenhage,

In te vullen door burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage

Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage hebben

Verzoeker/verzoekster

- geregistreerd als kiezer
- niet geregistreerd als kiezer op de volgende reden:
- het Nederlanderschap is niet aangetoond;
- het verzoek tot registratie is niet ondertekend;
- het verzoek is ingediend na sluiting registratietermijn;
- staat nog ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie;
- is op de dag van de stemming nog geen 18 jaar;
- de wijze van stemmen is niet aangegeven;
- staat reeds geregistreerd;
- andere reden:

.....

Datum:

Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage,

In te vullen door de burgemeester van 's-Gravenhage

De burgemeester van 's-Gravenhage heeft het verzoek om per brief, bij volmacht of in een stembureau naar keuze in Nederland te stemmen

- ingewilligd en op grond daarvan is een stembiljet/een volmachtbewijs/een kiezerspas toegezonden
- niet in verdere behandeling genomen/afgewezen om de volgende reden:

.....

.....

Datum;

De burgemeester van 's-Gravenhage,

Toelichting voor de kiezer

Algemene toelichting

Wie kan deelnemen

Bent u Nederlander en woont u buiten Nederland dan heeft u kiesrecht voor de verkiezing van de Nederlandse leden van het Europees Parlement. Wel moet u op de dag van de stemming 18 jaar of ouder zijn en niet zijn uitgesloten van het kiesrecht. Als u in een van de andere lidstaten van de Europese Unie woont, kunt u ook deelnemen aan de Europese verkiezingen in het land waar u woont (zie ook toelichting punt 4).

Registratie verplicht voor deelname

U kunt alleen deelnemen aan de verkiezingen als u zich vooraf als kiezer laat registreren. Alleen als u

bent geregistreerd, krijgt u stembescheiden toegestuurd. Daarvoor moet u bijgaand formulier invullen, ondertekenen en verzenden. Dit formulier moet u bij elke verkiezing opnieuw invullen en opsturen. Vergeet vooral niet een bewijs van Nederlanderschap mee te sturen (zie punt 5). Dit is nodig om vast te stellen of u kiesgerechtigd bent. Registratie kan vanaf zes maanden tot zes weken voor de verkiezing. De stembescheiden (stembiljet en briefstembewijs) worden u circa vijf weken voor de dag van de stemming toegestuurd. Voor precieze data zie www.uheefthetvoorhetzeggen.nl.

Heeft u zich al eerder geregistreerd als kiezer in het buitenland voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer of het Europees Parlement, dan bent u opgenomen in het register 'Kiezers buiten Nederland' van de gemeente Den Haag. U krijgt in dat geval dit registratieformulier automatisch toegezonden. Om vervuiling van het register te voorkomen, is in de wet opgenomen dat uw gegevens automatisch uit het register worden verwijderd als u zich voor een volgende verkiezing van het Europees Parlement niet registreert. Wel kunt u opnieuw om opname in het register vragen.

Als uw persoons- of adresgegevens zich tussentijds wijzigen, moet u dit zelf doorgeven aan de gemeente Den Haag. Voor het doorgeven van wijzigingen richt u zich tot de gemeente Den Haag (Dienst Burgerzaken, postbus 12620, 2500 DL Den Haag, of email: verkiezingen@dbz.denhaag.nl)

Hoe werkt het stemmen vanuit het buitenland

Nederlandse kiezers die buiten Nederland wonen, kunnen op drie manieren deelnemen aan de verkiezingen: per brief, bij volmacht of door zelf in Nederland hun stem uit te brengen. Zie hiervoor verder de toelichting bij punt 3 en 4.

Het is niet mogelijk om via internet te stemmen. Het Nederlandse kabinet heeft gelet op de discussies die gevoerd zijn over de betrouwbaarheid van het stemmen per internet besloten aan de experimenten met internetstemmen vooralsnog geen vervolg te geven.

Verzenden registratieformulier

U kunt het registratieformulier naar Burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage sturen (Dienst Burgerzaken, Postbus 12620, 2500 DL Den Haag).

U kunt het formulier ook sturen naar de Nederlandse ambassade of naar een consulaire post in het land waar u woonachtig bent. Nederlanders woonachtig op de Nederlandse Antillen en Aruba kunnen het formulier sturen naar de Nederlandse vertegenwoordiging aldaar. Zij sturen het formulier door naar de gemeente Den Haag.

Beroep

Als de gemeente Den Haag uw registratie weigert, stuurt de gemeente het formulier aan u terug onder opgave van de reden van de afwijzing. Dit is een besluit. Op grond van de Kieswet en de Algemene Wet Bestuursrecht kunt u tegen dit besluit in beroep gaan. U moet dan schriftelijk beroep instellen binnen zes weken na de dag van verzending van het besluit bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Postbus 20019, 2500 EA Den Haag). Het is raadzaam om meteen na ontvangst van het besluit het beroep in te stellen, wilt u nog een kans op deelname aan de verkiezing hebben. Aan het instellen van beroep zijn kosten (griffierecht) verbonden.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u kijken op www.uheefthetvoorhetzeggen.nl of kunt u contact opnemen met het registratiebureau Kiezers buiten Nederland (Postbus 12620, 2500 DL Den Haag); telefoon +31(0)703534400; email: verkiezingen@dbz.denhaag.nl

Op de website vindt u meer informatie over de verkiezingen en vindt u links naar andere relevante websites zoals de sites van politieke partijen of stemwijzers.

Puntsgewijze toelichting

Punt 1 en 2

Hier vult u uw persoons- en adresgegevens in. Indien het formulier u automatisch is toegezonden omdat uw gegevens zich in het register 'Kiezers buiten Nederland' bevinden, zijn hier uw persoons- en adresgegevens al ingevuld. U kunt in dat geval eventuele wijzigingen aanbrengen. Het invullen van een e-mailadres is optioneel. Dit e-mailadres wordt alleen gebruikt om u de bevestiging van uw registratie te sturen.

Punt 3 en 4

U kunt uw stem op verschillende manieren uitbrengen.

Per brief

De meeste kiezers die buiten Nederland wonen, stemmen per brief. U ontvangt circa drie weken voor de verkiezing op het door u opgegeven adres een zogenaamd briefstembewijs, een stembiljet, een voorgeadresseerde retourenvelop en een handleiding. U vult het stembiljet en het briefstembewijs in en stuurt die terug in de retourenvelop. U moet de envelop zelf (voldoende) frankeren, anders wordt uw stem niet meegeteld! Let u er verder op dat u uw briefstem tijdig terugstuurt.

Uw stem moet uiterlijk om 15.00 uur op de dag van de stemming (zie voor precieze datum - www.uheefthetvoorhetzeggen.nl) door de gemeente Den Haag zijn ontvangen om meegeteld te kunnen worden. Als de postverbindingen met het land waar u woont zodanig zijn dat uw briefstem niet tijdig in Nederland zal aankomen, kunt u mogelijk iemand in Nederland machtigen om voor u te stemmen (zie hieronder bij volmacht).

Op de Nederlandse Antillen en Aruba zijn zogenaamde briefstembureaus gevestigd bij de Nederlandse vertegenwoordigingen. Als u daar woont, ontvangt u een retourenvelop die is geadresseerd aan de voorzitter van het desbetreffende briefstembureau. Uw stem wordt dan daar geteld en moet dus uiterlijk om 15.00 uur op de dag van de stemming bij het briefstembureau zijn. U kunt echter altijd besluiten uw briefstem in de envelop rechtstreeks naar de gemeente Den Haag te sturen.

Zelf stemmen in Nederland

Mocht u op de dag van de stemming zelf in Nederland zijn, dan kunt u uw stem desgewenst zelf in een stembureau uitbrengen. U ontvangt dan op het door u opgegeven adres (circa twee weken voor de stemming) een zogenaamde kiezerspas. Hiermee kunt u in elk stembureau in Nederland zelf uw stem uitbrengen.

Indien u heeft aangegeven per brief of in een stembureau naar keuze te willen stemmen, kunt u uw stembescheiden op een ander adres dan uw huisadres ontvangen. Dit laatste kan bijvoorbeeld nuttig zijn als u zelf uw stem in Nederland wilt uitbrengen.

Bij volmacht

U kunt een kiezer die in Nederland woonachtig is, aanwijzen om namens u uw stem uit te brengen. Deze kiezer krijgt dan van zijn gemeente een volmachtbewijs toegezonden waarmee hij uw stem kan uitbrengen. Let wel op: degene die u machtigt, mag uw volmachtstem alleen uitbrengen samen met zijn eigen stem en mag naast zijn eigen stem niet meer dan twee volmachtstemmen uitbrengen.

Indien u kiest voor het uitbrengen van uw stem bij volmacht, vult u de gegevens van de gemachtigde in op het registratieformulier. Het is het meest praktisch indien u het door u ingevulde en ondertekende formulier aan uw gemachtigde stuurt. Uw gemachtigde vult het formulier voorzover nodig nog in en stuurt het, na ondertekening, direct naar de gemeente Den Haag. Uw gemachtigde ondertekent het registratieformulier eveneens en stuurt het direct naar de gemeente Den Haag. Uw formulier moet uiterlijk zes weken voor de dag van de stemming door de gemeente Den Haag ontvangen zijn. Zie voor de precieze datum www.uheefthetvoorhetzeggen.nl. U ontvangt zelf géén stembescheiden. Deze worden direct toegestuurd aan uw gemachtigde.

Punt 5

Om vast te stellen of u kiesgerechtigd bent, moet u een bewijs bijsluiten dat u Nederlander bent. Meestal zal dat een kopie zijn van de bladzijde van een geldig Nederlands paspoort of een geldige Nederlandse identiteitskaart waarop uw persoonsgegevens (naam, leeftijd, geslacht) en uw handtekening voorkomen en waaruit de geldigheidsduur van het paspoort of de identiteitskaart blijkt. Ook een kopie van een geldig Nederlands-Antilliaanse of een Arubaanse identiteitskaart geldt als bewijs van Nederlanderschap.

Let op! Het document moet geldig zijn op de dag van de kandidaatstelling, te weten⁵.

Beschikt u niet over een geldig Nederlands identiteitsdocument dan kunt u ook een bewijs omtrent het bezit van het Nederlanderschap bijvoegen die niet langer dan drie jaar geleden is afgegeven. Voor het

⁵ Datum.

verkrijgen van een dergelijk bewijs moet u zich melden bij het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken of bij de Nederlandse ambassade of consulaat in het land waar u woont. Aan het verkrijgen van een dergelijke verklaring zijn kosten verbonden. Andere documenten dan de hier genoemde worden niet als bewijs van Nederlanderschap geaccepteerd!

Punt 6

Woont u in een van de lidstaten van de Europese Unie⁵ dan kunt u in plaats van in Nederland in die lidstaat deelnemen aan de Europese verkiezingen. U moet zich hiervoor aanmelden bij de daartoe bevoegde overheid (meestal de gemeente maar soms een andere instantie zoals een kiescommissie) in het land waar u woont. In de meeste landen moet u zich voor elke Europese verkiezing opnieuw aanmelden.

Omdat het niet is toegestaan dat een kiezer tweemaal zijn stem uitbrengt, dient u op dit registratieformulier te verklaren dat u niet zult deelnemen aan de verkiezingen voor de leden van het Europees Parlement in een andere lidstaat. Dubbele deelname is niet toegestaan, ook niet als u zowel de Nederlandse nationaliteit heeft als de nationaliteit van een andere lidstaat.

Punt 7 en 8

Let u er op dat u het formulier dateert en ondertekent. Zonder ondertekening is registratie niet mogelijk.

⁵ De Europese Unie bestaat uit de volgende lidstaten: België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Roemenië. Verenigd Koninkrijk, Zweden.

Model J 7. Stempas

Oproep voor ¹		8	10
op ²		S T E M P A S	
Wanneer kunt u stemmen? U kunt stemmen van 7.30 uur tot 21.00 uur. ³			Deze stempas is alleen geldig voor:
Waar kunt u stemmen? U kunt met deze stempas uw stem uitbrengen in alle stemlokalen in uw gemeente.			11
Het stemlokaal in uw eigen buurt is:			
4			
Adressen en openingstijden van stemlokalen vindt u op:		12 13 14	
5			Belangrijk! Vergeet als u gaat stemmen niet:
Een vervangende stempas kunt u aanvragen bij:			• Deze stempas ¹⁵ • Een geldig Nederlands paspoort, identiteitskaart of rijbewijs
6			Strikt persoonlijk Deze stempas is uw bewijs dat u mag stemmen. De pas is alleen geldig als uw naam en adres erop gedrukt staan. Misbruik van deze persoonlijke stempas door anderen is strafbaar (art.128 Wetboek van Strafrecht).
Afzender:			
7		9	

202

Hoe kunt u iemand anders voor u laten stemmen?		V O L M A C H T B E W I J S	
U mag een andere kiezer voor u laten stemmen. Die persoon wordt dan uw gemachtigde. Als dit iemand uit uw eigen gemeente is, dan moet u het VOLMACHTBEWIJS invullen dat hiernaast is afgedrukt. ¹⁶		(Niet invullen als u zelf gaat stemmen)	
Let op: U moet aan deze kiezer een KOPIE van uw geldige IDENTITEITSBEWIJS meegeven. Geef alleen een kopie van uw ID-bewijs mee aan iemand die u vertrouwt. U kunt de kopie na afloop terugvragen.		Let op: Geef uw stempas alleen aan een ander mee als u hieronder zelf heeft ingevuld wie er voor u gaat stemmen. Vergeet niet een KOPIE van uw IDENTITEITSBEWIJS mee te geven! Degene wiens naam en adres op de voorzijde is vermeld, stemt niet zelf, maar laat zijn/haar stem uitbrengen door een gemachtigde:	
Een gemachtigde kan alleen namens u stemmen op het moment dat hij of zij ook zelf stemt. Een gemachtigde mag voor maximaal twee andere kiezers stemmen.		Naam gemachtigde:	
Wilt u een kiezer uit een andere gemeente voor u laten stemmen, dan moet u dit schriftelijk aanvragen bij uw gemeente, uiterlijk ¹⁷ . ¹⁸		Adres gemachtigde:	
Het aanvraagformulier is verkrijgbaar bij uw gemeente. ¹⁹		Woonplaats gemachtigde:	
Wilt u in een andere gemeente stemmen? Als u in een andere gemeente wilt stemmen, dan moet u dit aanvragen ²⁰ bij uw eigen gemeente. Het aanvraagformulier is verkrijgbaar bij uw gemeente. Zorg dat uw gemeente uw ingevulde aanvraagformulier uiterlijk ²¹ ontvangt. U kunt bij uw gemeente uw aanvraag ook mondeling doen, tot en met 22. Uw gemeente ruilt uw stempas vervolgens om voor een kiezerpas waarmee u in een andere gemeente kunt stemmen. ²³		Handtekening volmachtgever (zie naam en adres op de voorzijde):	
Vervangende stempas Een kiesgerechtigde die geen stempas heeft ontvangen of de stempas kwijt is kan persoonlijk een vervangende stempas aanvragen bij de gemeente. Dat kan tot en met 24, tenzij anders is vermeld op de voorzijde. ²⁵		Handtekening gemachtigde:	
Geen geldig identiteitsbewijs? Neem contact op met uw gemeente.		De gemachtigde belooft met dit volmachtbewijs te gaan stemmen. Hij/zij zal, naast zijn/haar eigen stem, niet meer dan twee stemmen als gemachtigde uitbrengen.	
Wilt u meer informatie? Meer informatie over het stemmen kunt u opvragen bij uw gemeente of op de website ²⁶ ²⁷		Paraaf stembureau (niet zelf invullen):	

1. de verkiezing van de leden van Tweede Kamer, de Nederlandse leden van het Europees Parlement, de leden van provinciale staten, de leden van de gemeenteraad
2. (dag, datum)
3. *Bij herindelingsverkiezingen luidt de tekst:* U kunt met deze stempas uw stem uitbrengen in alle stemlokalen in de nieuwe gemeente.
4. (stembureau, adres), (optioneel: dichtstbijzijnde stembureau dat toegankelijk is voor kiezers met lichamelijke beperkingen, adres)
5. *Vrije ruimte voor vermelding van de vindplaats van informatie over de locaties van andere*

- stemlokalen in de gemeente en informatie over afwijkende openingstijden.*
6. *Vrije ruimte voor vermelding van de locatie waar een vervangende stempas kan worden aangevraagd. Indien op grond van artikel J 8, derde lid Kieswet een afwijkende datum voor het aanvragen van een vervangende stempas wordt gehanteerd, moet de datum hier worden vermeld.*
 7. (naam gemeente, tekst: retourneren indien onbezorgbaar, adres, kieskring)
 8. (verkiezingslogo)
 9. (verkiezingscode)
 10. (optioneel: gemeentelogo)
 11. (NAW-gegevens kiezer)
 12. (stempasnummer)
 13. (geslachtsaanduiding)
 14. (geboortedatum, dd-mm-jjjj)
 15. *Bij de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezing van het Europees Parlement luidt de tekst: Een geldig paspoort, identiteitskaart of rijbewijs uit Nederland of een ander EU-land of een verblijfsdocument*
 16. *Bij de gemeenteraadsverkiezingen luidt de tekst: Daarvoor vult u het VOLMACHTBEWIJS in dat hiernaast is afgedrukt.*
 17. (datum)
 18. *Bij de provinciale statenverkiezingen luidt de tekst: Wilt u een kiezer uit een andere gemeente binnen dezelfde provincie voor u laten stemmen, dan moet u dit schriftelijk aanvragen bij uw gemeente, uiterlijk*
 19. *Tekst niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.*
 20. *Bij de provinciale statenverkiezingen luidt de tekst: Als u in een andere gemeente binnen dezelfde provincie wilt stemmen, dan moet u dit aanvragen bij uw eigen gemeente.*
 21. (datum)
 22. (datum)
 23. *Tekst niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.*
 24. (datum)
 25. *Bij gemeenteraadsverkiezingen de volgende tekst vermelden:*
Identificatieplicht
Om te kunnen stemmen, moet u een geldig ID-bewijs tonen: een paspoort, identiteitskaart of rijbewijs uit Nederland of een ander land van de Europese Unie. Niet-EU-burgers moeten een vreemdelingendocument tonen. Zij kunnen niet stemmen met hun nationale ID-bewijs.
 26. (URL website landelijke voorlichtingscampagne)
 27. *Bij herindelingsverkiezingen luidt de tekst: Meer informatie over het stemmen kunt u opvragen bij uw gemeente.*

Model J 16. Handleiding voor de kiezer

U stemt door het witte stipje geplaatst voor de kandidaat van uw keuze rood te maken.

Heeft u op het stembiljet meer witte stipjes rood gemaakt of bijvoegingen (tekst of tekeningen) geplaatst waardoor u kunt worden geïdentificeerd, dan wordt het stembiljet ongeldig.

U stemt blanco door geen wit stipje rood te maken en niet op het stembiljet te schrijven of te tekenen. U vouwt het onbeschreven stembiljet dicht en stopt het in de stembus. Schrijft u toch op het stembiljet, dan stemt u niet blanco maar geldt uw stem als ongeldig.

Na het invullen vouwt u het stembiljet zo dicht dat de kandidatenlijst niet zichtbaar is en doet u het stembiljet in de stembus.

Als u zich bij het invullen heeft vergist, geeft u het stembiljet aan de voorzitter terug en vraagt u een nieuw stembiljet. De voorzitter geeft u eenmaal een nieuw stembiljet.

Model J 20. Stembiljet

(voorzijde)¹

STEMBILJET voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal/provinciale staten van/de raad van de gemeente op [in kieskring (.....)]²

KANDIDATENLIJSTEN³

☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	

enz.⁴

De kiezer stemt door het rood maken van één wit stipje, geplaatst vóór de kandidaat van zijn keuze. Het stembiljet wordt zo dicht gevouwen dat de kandidatenlijst niet zichtbaar is.

¹ Op de achterzijde dient zoveel malen de handtekening van de voorzitter van het hoofdstembureau te worden gedrukt dat zij, hoe het stembiljet ook wordt gevouwen, geheel of ten dele zichtbaar blijft. Op de achterzijde kunnen voorts worden gedrukt de naam van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de verkiezing geldt, alsmede een aanduiding van de kieskring.

² Alleen op te nemen, indien het een verkiezing betreft van de leden van de Tweede Kamer of van provinciale staten van een provincie die uit meer dan één kieskring bestaat. Achter 'kieskring' het nummer en tussen haakjes de naam van de gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd vermelden.

³ Boven elke lijst dient het nummer en, in voorkomend geval, onder het nummer de aanduiding van de politieke groepering te worden vermeld. In geval van een lijstencombinatie dient (dienen) onder het nummer en de aanduiding tussen haakjes het (de) nummer(s) van de lijst(en) te worden vermeld waarmee de lijstencombinatie is aangegaan, voorafgegaan door de woorden 'gecombineerd met'. De kandidaten worden vermeld op dezelfde wijze en in dezelfde volgorde als zij op de kandidatenlijst voorkomen, met weglating van het adres en de geboortedatum. De kandidaten worden per lijst doorlopend genummerd.

⁴ De lijsten dienen om en om in te springen. Tussen de lijsten dient ruimte te worden gelaten. Indien op een lijst meer dan vijftig namen zijn geplaatst, mogen de namen van de kandidaten op de eenenvijftigste en volgende plaats worden vermeld aan de voet van de volgende kolom. In dat geval dienen boven die kolom het nummer van de lijst en de eventuele aanduiding van de politieke groepering te worden geplaatst. Bovendien wordt in dat geval boven de naam van de eerste kandidaat van die kolom het woord 'vervolg' geplaatst. De lijsten dienen in één rij te worden geplaatst of in meer rijen onder elkaar. In laatstbedoeld geval dienen de rijen zo te worden geplaatst dat tussen de langste lijst van een rij en de lijstnummers van de volgende rij ruimte wordt gelaten.

Model K 6. Verzoek om met een kiezerspas te stemmen

Aan de burgemeester van

.....

Ondergetekende wenst de komende verkiezing van de Nederlandse leden van het Europees Parlement/de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal/provinciale staten van te stemmen in een andere gemeente naar zijn/haar keuze binnen het gebied van het orgaan waarvoor de verkiezing wordt gehouden.

Naam:

Eerste voornaam en verdere voorletters:

Geboortedatum:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Emailadres (optioneel):

Telefoonnummer (optioneel);

Het adres waarop u de kiezerspas wenst te ontvangen (indien dit afwijkt van bovenstaand adres)

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Datum:

Handtekening verzoeker/verzoekster:

In te vullen door de burgemeester

Het bovenstaande verzoek is

- ☐ ingewilligd en op grond daarvan is een kiezerspas verstrekt, d.d.
....., nr.
- ☐ niet in verdere behandeling genomen/afgewezen om de volgende reden:
.....
.....
.....

Datum:

De burgemeester:

Toelichting

1. U moet uw verzoek uiterlijk op de veertiende dag voor de stemming indienen. Als u uw stempas al hebt ontvangen, moet u deze meesturen.
2. U kunt alleen een verzoek om in een andere gemeente te stemmen indienen in het gebied van het orgaan waarvoor de verkiezing wordt gehouden. Voor de Tweede Kamerverkiezingen en de verkiezingen voor het Europees Parlement betekent dit dat u in heel Nederland mag stemmen. Voor de provinciale statenverkiezingen betekent dit dat u alleen binnen de provincie waar u woont in een andere gemeente mag stemmen.
3. Indien uw kiezerspas in het ongereede raakt, ontvangt u geen nieuw exemplaar.
4. Bij afwijzing van uw verzoek wordt uw verzoekschrift aan u teruggezonden onder opgave van de reden van afwijzing. Op grond van de Kieswet en de Algemene wet bestuursrecht kunt u tegen deze beschikking binnen zes weken na de dag van verzending schriftelijk beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage). Het is met het oog op het tijdstip van de stemming raadzaam om, indien u beroep wenst in te stellen, dit meteen na ontvangst van de beschikking te doen. Aan het instellen van beroep zijn kosten (griffierecht) verbonden.

Model L 8. Verzoek om bij volmacht te mogen stemmen

**Met blokletters
invullen!**

Aan de burgemeester van
.....

Ondergetekende verwacht niet in staat te zijn in persoon aan de komende verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal/provinciale staten van/de raad van de gemeente deel te nemen en verzoekt daarom bij volmacht te mogen stemmen.

Naam:

Eerste voornaam en verdere voorletters:

Geboortedatum:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Emailadres (optioneel):

Telefoonnummer (optioneel):

Indien dit adres afwijkt van uw adres op de dag van de kandidaatstelling, dan dient u hierna uw adres op die dag in te vullen:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Ondergetekende wijst de volgende persoon als gemachtigde aan:

Naam:

Eerste voornaam en verdere voorletters:

Geboortedatum:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Indien dit adres afwijkt van het adres van de gemachtigde op de dag van de kandidaatstelling, dan dient hierna het adres van de gemachtigde op die dag te worden ingevuld:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

De gemachtigde verklaart zich door mede-ondertekening bereid voor de volmachtgever bij volmacht te stemmen en met inbegrip van deze machtiging niet meer dan twee aanwijzingen als gemachtigde te hebben aangenomen.

Datum:
Handtekening volmachtgever:

Datum:
Handtekening gemachtigde:

In te vullen door burgemeester en wethouders van de woonplaats van de gemachtigde, indien de volmachtgever en de gemachtigde niet in dezelfde gemeente als kiezer zijn geregistreerd

Burgemeester en wethouders vanverklaren dat de gemachtigde in hun gemeente als kiezer is geregistreerd. De gemachtigde heeft, voorgaande aanwijzing meegerekend, niet meer dan twee aanwijzingen als gemachtigde aangenomen.

Datum:
Burgemeester en wethouders,

In te vullen door de burgemeester van de woonplaats van de volmachtgever

Het bovenstaande verzoek is

- ☐ ingewilligd en op grond daarvan is een volmachtbewijs toegezonden, d.d., nr.....
- ☐ niet in verdere behandeling genomen/afgewezen om de volgende reden:

.....
.....
.....

Datum:
Burgemeester en wethouders,

Toelichting voor de volmachtgever

1. Uw verzoek moet uiterlijk op de veertiende dag voor de stemming bij de burgemeester worden ingediend.
2. Indien u in een andere kieskring als kiezer bent geregistreerd dan de kieskring waarin de gemachtigde als kiezer is geregistreerd, dient u er rekening mee te houden dat in de verschillende kieskringen verschillende kandidatenlijsten kunnen gelden. Ter secretarie van de gemeente waar de gemachtigde aan de stemming deelneemt, kunnen omtrent de geldende kandidatenlijsten inlichtingen worden verkregen.
3. Bij afwijzing van uw verzoek wordt uw verzoekschrift aan u teruggezonden onder opgave van de reden van afwijzing. Op grond van de Kieswet en de Algemene wet bestuursrecht kunt u tegen deze beschikking binnen zes weken na de dag van verzending schriftelijk beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage). Het is met het oog op het tijdstip van de stemming raadzaam om, indien u beroep wenst in te stellen, dit meteen na ontvangst van de beschikking te doen. Aan het instellen van beroep zijn kosten (griffierecht) verbonden.
4. Een eenmaal gegeven volmacht kunt u niet meer intrekken. U kunt na het verlenen van een volmacht niet meer in persoon aan de stemming deelnemen.

Toelichting voor de gemachtigde

1. U kunt de aanwijzing als gemachtigde alleen aannemen, indien u op de dag van de kandidaatstelling als kiezer bent geregistreerd in het gebied van het orgaan waarvoor de verkiezing geldt.
2. Bij inwilliging van het verzoek ontvangt u een volmachtbewijs. Dit bewijs geldt als stempas.

Artikel Z 4 van de Kieswet

1. Degene die bij een verkiezing door gift of belofte een kiezer omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.
2. Degene die bij een verkiezing door gift of belofte een kiezer omkoopt dan wel anderszins daartoe dwingt om een verklaring als bedoeld in artikel H 4, eerste lid, af te leggen ter ondersteuning van een lijst, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.
3. Met dezelfde straf wordt gestraft de kiezer die zich door gift of belofte tot het bij volmacht stemmen of het afleggen van een ondersteuningsverklaring laat omkopen.

Model M 6-3. Handleiding voor de kiezer betreffende het stemmen per brief

1. U dient uw stem uit te brengen door op het bijgevoegde stembiljet het witte stipje dat vóór de kandidaat van uw keuze is geplaatst, rood te maken. U mag op het stembiljet geen bijvoegingen (tekst of tekeningen) plaatsen waardoor u kunt worden geïdentificeerd, anders wordt het stembiljet ongeldig. U stemt blanco door geen wit stipje rood te maken en niet op het stembiljet te schrijven of te tekenen. Schrijft u toch op het stembiljet, dan stemt u niet blanco, maar geldt uw stem als ongeldig.
2. Daarna dient u het stembiljet op zodanige wijze dicht te vouwen dat de kandidatenlijst niet zichtbaar is en doet u het stembiljet in de envelop voor het stembiljet.
3. Vervolgens ondertekent u de op het bijgevoegde briefstembewijs gestelde verklaring dat u het stembiljet persoonlijk hebt ingevuld.
4. Daarop doet u de envelop met het stembiljet en het briefstembewijs in de bijgevoegde retourenvelop, waarop hetzelfde nummer is vermeld als op het briefstembewijs. Vervolgens sluit en verzendt u de reeds geadresseerde retourenvelop. Is de retourenvelop geadresseerd aan de burgemeester van 's-Gravenhage, dan kunt u deze desgewenst ook toezenden aan het hoofd van de consulaire post waaronder uw woon- of verblijfplaats ressorteert, die dan voor doorzending naar 's-Gravenhage zal zorgdragen. In dat geval dient u de adressering van de retourenvelop te wijzigen.
Stemt u vanuit een land waar een briefstembureau is gevestigd, dan is de envelop reeds geadresseerd aan de voorzitter van dat briefstembureau.
5. De retourenvelop dient als brief (zo nodig luchtpost) te worden gefrankeerd. Zij dient uiterlijk op de dag van de stemming om 15.00 uur Nederlandse tijd in het bezit van de burgemeester van 's-Gravenhage te zijn of, in landen waar een briefstembureau is gevestigd, om 15.00 uur plaatselijke tijd in het bezit van de voorzitter van dat stembureau. Retourenvolpen die niet of onvolgende zijn gefrankeerd of niet tijdig door de burgemeester van 's-Gravenhage dan wel de voorzitter van het briefstembureau in het buitenland zijn ontvangen, worden ongeopend terzijde gelegd.
6. De retourenvelop mag slechts één stembiljet bevatten. Indien de retourenvelop twee of meer stembiljetten dan wel geen stembiljet of geen briefstembewijs bevat, wordt zij door het stembureau terzijde gelegd. Ook indien de op het briefstembewijs gestelde verklaring van de kiezer dat hij het stembiljet persoonlijk heeft ingevuld, niet door deze is ondertekend, wordt de retourenvelop door het stembureau terzijde gelegd. In deze gevallen worden het stembiljet c.q. de stembiljetten niet meegeteld bij de stemopneming.

Verkiezing van de leden van de gemeenteraad, Provinciale Staten,
Tweede Kamer, Europees Parlement*

1.1 Gemeente

1.2 Kieskring

1.3 Stembureau

1.4 Verkiezing

Het is belangrijk dat elk proces-verbaal een waarheidsgetrouw verslag is van de stemming en de stemopneming. Als zich zaken voordoen die van invloed (kunnen) zijn op het resultaat van de stemming, meldt u dat in het proces-verbaal. De verkiezingsuitslag wordt vastgesteld op basis van de processen-verbaal.

Gebruik de Checklist om er zeker van te zijn dat u alle werkzaamheden correct en in de juiste volgorde uitvoert.
Vink elk punt in de Checklist af.

Vul eerst 5.1 van dit proces-verbaal in.

Lees de Toelichting.

[illegible]

3 Aantal *niet* toegelaten kiezers

Lees Toelichting 3

- 3.1 Aantal kiezers met ongeldige stempas/kiezerspas/volmachtbewijs (ingenomen en onbruikbaar gemaakt)

Turflijst

Totaal =

- 3.2 Overige niet toegelaten kiezers zonder stempas en/of identiteitsdocument

Totaal =

4 Aantal kiezers dat zich heeft aangemeld en is toegelaten

Lees Toelichting 4

- 4.1 Kiezers met een stempas

- 4.2 Volmachtbewijzen (groen en onderhands)

- 4.3 Kiezers met een kiezerspas *

- 4.4 Stembureauleden met een stempas uit een andere gemeente*

+

- 4.5 Totaal aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen

5 Aantal stembiljetten

Lees Toelichting 5

- 5.1 Beginvoorraad stembiljetten

- 5.2 Eindvoorraad ongebruikte stembiljetten

- 5.3 Subtotaal gebruikte stembiljetten

-

- 5.4 Teruggeven stembiljetten na vergissing door kiezers (onbruikbaar gemaakt)

- 5.5 Teruggeven stembiljetten na weigering van kiezers om stembiljetten in de stembus te steken (onbruikbaar gemaakt)

- 5.6 Door kiezers meegenomen stembiljetten na weigering om stembiljet in stembus te steken

+

- 5.7 Subtotaal stembiljetten die niet in de stembus zijn beland

-

- 5.8 Totaal aantal stembiljetten in de stembus Toelichting 5.8

Trek af: 5.3 - 5.7 =

De uitkomst van 4.5 is niet altijd gelijk aan 5.8

6 Aantal uitgebrachte stemmen

Lees Toelichting 6

- 6.1 Ongeldige stembiljetten in de stembus

- 6.2 Blanco stembiljetten in de stembus

- 6.3 Totaal op de kandidaten uitgebrachte stemmen (Verzamelstaat)

+

- 6.4 Totaal uitgebrachte stemmen

7 Controle

Stap 1

Komt het totaal van vraag 5.8 en vraag 6.4 overeen?

- ☐ Ja, ga door met Stap 2
☐ Nee, controleer de optellingen en voer controle **opnieuw** uit of hertel de stemmen.

Stap 2

Vul de Controlehulp hieronder in

Aantal overnemen van 4.5 (totaal aantal kiezers dat aan stemming heeft deelgenomen)	
Aantal overnemen van 5.5 (teruggegeven stembiljetten)	
Aantal overnemen van 5.6 (meegenomen stembiljetten)	
	+
Tel op	→
	-
	Trek af

Uitkomst is gelijk aan 5.8 / 6.4

Klopt de uitkomst van Stap 2?

- ☐ Ja, ga door met volgende vraag.
☐ Nee. Als ook na controle en hertelling de totalen **niet** overeenkomen meldt u dit bij Onregelmatigheden bij 9.

8 Bezwaren en opmerkingen

Hebben de aanwezige kiezers bezwaar ingebracht?

- ☐ Nee, geen bezwaar ingebracht.

Ga door naar 9.

Lees Toelichting 8

- ☐ Ja, wel bezwaren ingebracht, namelijk:

.....

.....

.....

.....

Heeft u meer ruimte nodig. Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

Heeft het stembureau opmerkingen over de ingebrachte bezwaren?

- ☐ Nee, geen opmerkingen over ingebrachte bezwaren. Ga door naar 9.
☐ Ja, namelijk:

.....

.....

.....

.....

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

9 Onregelmatigheden

Is er iets gebeurd dat van invloed kan zijn op het resultaat van de stemming?

- ☐ Nee, er is niets voorgevallen dat van invloed kan zijn op het resultaat van de stemming.
Ga door naar 10.

- ☐ Ja, geef toelichting:

Lees Toelichting 9

.....

.....

.....

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

10 Mobiel stembureau

Heeft de stemming plaatsgevonden in een mobiel stembureau?

- ☐ Nee, ga door naar 11.
☐ Ja, vul openingstijden in.

Openings- en sluitingstijden van het mobiel stembureau

Locatie	Van	Tot

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

Ga door naar 12

11 Openingstijden

De stemming is om 7:30 uur begonnen en heeft tot 21:00 uur geduurd.

- ☐ Ja, ga door naar 12.
☐ Nee, vul reden en tijden in.

Reden afwijkende openingstijd	Van	Tot
-------------------------------	-----	-----

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan Toelichting hieronder.

12 Verklaring en ondertekening

Lees toelichting 12

Het stembureau verklaart dat het:

- zijn werkzaamheden heeft uitgevoerd volgens de Checklist;
- het proces-verbaal volledig en naar waarheid heeft opgemaakt.

Plaats _____ Datum _____

Naam en handtekening voorzitter _____

Naam en handtekening van bij de telling aanwezige leden _____

Toelichting

Toelichting bij het proces-verbaal van de zitting van een stembureau

De nummers voor de tekst verwijzen naar de paragraafnummers in het proces-verbaal.

Waarom een proces-verbaal?

Met dit proces-verbaal brengen de voorzitter en de leden van het stembureau verslag en verantwoording uit over:

- het verloop van de stemming;
- de stemopneming;
- de wijze waarop de werkzaamheden uit de Kieswet/Kiesbesluit zijn uitgevoerd.

Het is belangrijk dat elk proces-verbaal een waarheidsgetrouw verslag is van de stemming en de stemopneming.

Als zich zaken voordoen die van invloed (kunnen) zijn op het resultaat van de stemming, meldt u dat in het proces-verbaal bij 9. (Zie toelichting bij 9.)

Ook als kiezers bezwaar maken, meldt u dat in het proces-verbaal bij 8. (Zie toelichting bij 8.)

De verkiezingsuitslag wordt vastgesteld op basis van de processen-verbaal.

Het proces-verbaal als bewijsstuk

De processen-verbaal van alle stembureaus worden doorgestuurd aan het gekozen orgaan: de gemeenteraad, Provinciale Staten of de Tweede Kamer. De commissie voor het onderzoek naar de geloofsbrieven gebruikt de processen-verbaal om na te gaan of de verkiezing correct is verlopen. Deze commissie neemt eventueel het besluit over hertelling of herstemming. Ook kan de burgemeester op basis van het proces-verbaal besluiten om de documenten die zijn gebruikt bij de stemming over te dragen aan de officier van justitie voor strafrechtelijk onderzoek.

TIP
Vink elk punt in de Checklist af!

2 Aanwezigheid stembureauleden

Het stembureau bestaat uit minimaal de voorzitter en twee leden en uit maximaal zeven leden (met inbegrip van de voorzitter). Wanneer de voorzitter afwezig is, treedt het eerste lid als voorzitter op. Indien ook deze afwezig is, treedt het tweede lid als voorzitter op. Als het stembureau tijdelijk uit minder dan drie leden bestaat en er geen plaatsvervangende leden aanwezig zijn, wijst de voorzitter één van de aanwezige kiezers aan als plaatsvervangend lid.

Niet alle leden zijn altijd onafgebroken aanwezig

U vermeldt hier welke stembureauleden op welke tijdstippen aanwezig zijn.

De gegevens over de aanwezigheid van stembureauleden zijn relevant als (achteraf) blijkt dat zich een incident heeft voorgedaan: op deze manier is duidelijk wat de samenstelling is geweest van het stembureau op dat moment. Als een stembureau lid slechts kort afwezig is, bijvoorbeeld om het toilet te bezoeken of om kort te pauzeren (roken) vermeldt u dit niet. De stembureauleden moeten hier een paraaf zetten.

3, 4, 5 Aantallen kiezers en stembiljetten

Vóórdat u de stembus opent noteert u:

Paragraaf 3 Aantal niet toegelaten kiezers

Paragraaf 4 Aantal kiezers dat zich heeft aangemeld en is toegelaten

Paragraaf 5 Aantal gebruikte stembiljetten

Lees de uitleg op de volgende bladzijde.

Schorsing

Let op!

Als de zitting van het stembureau tijdelijk is geschorst, dan vat u de gegevens van de zittingen van het stembureau samen. U vermeldt dus niet de aantallen per zitting, maar u telt deze aantallen bij elkaar op.

3 Aantal *niet* toegelaten kiezers

Hoewel het aantal niet toegelaten kiezers geen invloed heeft op de telling, noteert u gedurende de dag toch in het proces-verbaal welke kiezers zich wel bij het stembureau hebben gemeld, maar die niet zijn toegelaten tot de stemming. Hiervoor maakt u gebruik van de turflijst. Deze gebruikt u als volgt:

Turflijst

HHH	HHH	I		
Totaal = 11				

In het voorbeeld hebben zich gedurende de dag 11 kiezers gemeld die voorkwamen in het uittreksel ongeldige stempas, van wie de stempas niet echt was, of waarvan de gegevens op de stempas niet klopten met het identiteitsdocument.

Er zijn twee categorieën niet toegelaten kiezers.

3.1 U vermeldt bij paragraaf 3.1:

- Het aantal kiezers waarvan de stempas in het uittreksel van ongeldige stempas is opgenomen.
- Het aantal kiezers dat over een niet-echte stempas beschikt.
- Het aantal kiezers van wie de gegevens op de stempas niet overeenstemmen met de gegevens op het getoonde identiteitsbewijs.

Van deze kiezers neemt u de stempas in. Zij kunnen hun stem dus niet meer uitbrengen (ook niet elders of op een later tijdstip).

3.2 U vermeldt bij paragraaf 3.2:

- Het aantal kiezers dat geen stempas heeft.
- Het aantal kiezers dat geen geldig identiteitsbewijs heeft.

Deze kiezers stuurt u gewoon weg. *Van kiezers die hun identiteitsbewijs zijn vergeten, neemt u de stempas niet in. De kiezer kan terugkomen met een geldig identiteitsbewijs en de stempas om alsnog te stemmen.*

De gemeente wil de mogelijkheid hebben om onderzoek te doen waarom de stempas ingenomen zijn. Daarom verpakt u aan het eind van de dag de ongeldige (ingenomen en onbruikbaar gemaakte) stempas apart. De ingenomen stempas kunnen later bijvoorbeeld aan de officier van justitie worden overgedragen voor onderzoek naar fraude.

4 Aantal kiezers dat zich heeft aangemeld en is toegelaten

U vermeldt bij paragraaf 4:

- 4.1 Het aantal kiezers met een stempas.
- 4.2 Het aantal groene en onderhandse volmachtbewijzen dat u heeft ontvangen.
- 4.3 * Het aantal kiezers dat met een kiezerspas heeft deelgenomen.
- 4.4 * Het aantal stembureauleden dat met een stempas uit een andere gemeente heeft deelgenomen. Dit geldt ook voor ander personeel dat uit een andere gemeente aan het stembureau is toegevoegd.
- 4.5 ** Het totaal aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen. Hiervoor telt u de aantallen van 4.1 tot en met 4.4 bij elkaar op.

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

** Bij gemeenteraadsverkiezingen luidt de tekst: Hiervoor telt u de aantallen van 4.1 en 4.2 bij elkaar op.

5 Aantal gebruikte stembiljetten

U telt aan het begin van de dag het aantal stembiljetten dat in het stemlokaal aanwezig is en vult dit in bij beginvoorraad (5.1). Na sluiting van de stemming telt u de eindvoorraad (5.2). U weet vervolgens hoeveel stembiljetten u hebt uitgereikt (5.3). Dit aantal hoeft niet gelijk te zijn aan het aantal stembiljetten dat u in de stembus aantreft of het aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen. Om vast te stellen of de tellingen kloppen en hoeveel stembiljetten u in de stembus moet aantreffen, houdt u gedurende de hele dag bij hoeveel stembiljetten aan u zijn teruggegeven (en door u onbruikbaar gemaakt).

- Als een kiezer zich heeft vergist, vult u dat in bij paragraaf 5.4.
- Als een kiezer het stembiljet (blanco of ingevuld) niet in de stembus wil steken en aan u teruggeeft, vult u dat in bij paragraaf 5.5.
- Als de kiezer het stembiljet (blanco of ingevuld) niet in de stembus wil steken en meeneemt uit het stemlokaal, vult u dat in bij paragraaf 5.6.

Let op

Alle teruggegeven stembiljetten maakt u onbruikbaar. Ook blanco teruggegeven stembiljetten maakt u onbruikbaar. Dit is noodzakelijk om de tellingen kloppend te maken. Op die manier kunt u de berekening van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen én het aantal stembiljetten dat is gebruikt kloppend maken. Zie controle onder 7.

Na het openen van de stembus

5.8

Aantal stembiljetten in de stembus

Na het openen van de stembus, telt u het aantal stembiljetten dat in de stembus zit. Dit aantal vult u bij paragraaf 5.8 in.

U controleert dit aantal door 5.7 van 5.3 af te trekken. De uitkomst van deze aftreksom moet gelijk zijn aan het aantal stembiljetten dat u in de stembus heeft aangetroffen. Komt de uitkomst niet overeen met het aantal stembiljetten, dan moet u de tellingen controleren of de stembiljetten opnieuw tellen.

6

Aantal uitgebrachte stemmen

U telt het aantal stemmen dat is uitgebracht op iedere kandidaat en het aantal stemmen dat is uitgebracht op iedere lijst.

Aantallen stemmen per kandidaat

U vult op de bijgevoegde turflijsten per lijst in hoeveel stemmen op de kandidaten zijn uitgebracht. Per lijst telt u het aantal stemmen op van alle kandidaten van die lijst. Turven is niet verplicht; u kunt ook direct het totaal aantal invullen in de laatste kolom.

Controle

De optelling, van elke lijst, moet gelijk zijn aan het aantal stemmen (stembiljetten) dat op die lijst is uitgebracht.

Aantallen stemmen per lijst

U vult op de verzamelstaat in hoeveel stemmen op elk van de lijsten is uitgebracht. U kunt daarbij gebruik maken van de turflijsten.

U vermeldt in het proces-verbaal bij paragraaf 6:

- 6.1 Het aantal ongeldige stemmen dat u in de stembus heeft aangetroffen.
- 6.2 Het aantal blanco stemmen dat u in de stembus heeft aangetroffen.
- 6.3 Het totaal aantal op de kandidaten uitgebrachte stemmen (alle lijsten opgeteld).

Bij 6.4 vermeldt u het totaal aantal uitgebrachte stemmen. Hiervoor telt u 6.1 tot en met 6.3 bij elkaar op. De uitkomst moet gelijk zijn aan het aantal stembiljetten dat u in de stembus heeft aangetroffen (zie 5.8).

7

Controle

Het aantal stembiljetten in de stembus (5.8) en het totaal aantal uitgebrachte stemmen (6.4) moet overeenstemmen: stap 1. Dit aantal stemt meestal overeen met het aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen (vermeld onder 4.5). Echter als er kiezers zijn geweest die zich wel hebben aangemeld als kiezer (waarvan de stempas dus door u is ingenomen) maar die het stembiljet aan u teruggegeven hebben (of meegenomen) en geen nieuw hebben ontvangen (aantallen onder 5.5. en 5.6), wijkt het aantal stembiljetten in de stembus af van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen. Door dit aantal af te trekken van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen, stelt u vast of het aantal stembiljetten dat u in de stembus aantreft, klopt.

U controleert de uitkomsten met behulp van de controlehulp bij paragraaf 7 in het proces-verbaal.

Als de uitkomsten niet overeenstemmen, dan kan er bij het vaststellen van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen een fout zijn gemaakt. Het kan ook zo zijn dat er bij het vaststellen van het aantal gebruikte stembiljetten of het aantal uitgebrachte stemmen een fout is gemaakt. Stel de aantallen opnieuw vast en voer de controle uit.

8 Bezwaren van kiezers

Kiezers kunnen gedurende de stemming en de telling mondeling bezwaar maken. Een kiezer kan bijvoorbeeld bezwaar maken tegen de bereikbaarheid van het stemlokaal. Kiezers kunnen ook bezwaar maken tegen de telling van het stembureau. Deze en andere bezwaren van kiezers vermeldt u bij paragraaf 8.

Als u opmerkingen heeft naar aanleiding van de bezwaren, dan vermeldt u deze opmerkingen bij paragraaf 8. U kunt bijvoorbeeld opmerken dat u de kiezer, die bezwaar heeft gemaakt tegen de bereikbaarheid van het stemlokaal, hebt doorverwezen naar de gemeente. Als een kiezer bezwaar heeft gemaakt tegen de telling, kunt u aangeven of u naar aanleiding van dit bezwaar een hertelling heeft uitgevoerd. Het is niet nodig om in alle gevallen waarin een kiezer een bezwaar maakt daarover opmerkingen te maken. Als een kiezer bijvoorbeeld even moet wachten en zijn ongeduld kenbaar maakt, vermeldt u dat niet in het proces-verbaal.

9 Onregelmatigheden

Als er iets gebeurt dat van invloed kan zijn op het resultaat van de stemming, dan vermeldt u dat bij paragraaf 9. U kunt denken aan situaties waarin kiezers hun stem niet kunnen uitbrengen, bijvoorbeeld als de stembiljetten op zijn en u kiezers weg moet sturen.

Ook als na controle en hertelling de aantallen die in het proces-verbaal moeten worden vermeld niet kloppen (zie controle bij paragraaf 7), dan vermeldt u dit bij 9.

10 Mobiel stembureau

Bij mobiele stembureaus, is er altijd sprake van afwijkende openingstijden. De zitting wordt gesloten op het moment dat u van een locatie (plaats) vertrekt. Bij aankomst op de volgende locatie wordt de zitting weer geopend. Bij paragraaf 10 vermeldt u van elke locatie de openingstijd en sluitingstijd.

11 Openingstijden

Openingstijden

De standaard openingstijden van het stemlokaal zijn in het proces-verbaal vermeld (7:30 uur tot 21:00 uur).

Afwijkende openingstijden

Als het stembureau later opent, bijvoorbeeld omdat u te laat was, vermeldt u dit in het proces-verbaal bij paragraaf 11.

Ook als de zitting tijdelijk is geschorst, vermeldt u dit hier en vult de afwijkende tijden in.

Stemlokalen kunnen vooraf vastgestelde afwijkende openingstijden hebben. Dit hangt meestal samen met de plaats waar gestemd wordt. U begint bijvoorbeeld later (eerder kan ook) dan 7:30 uur of sluit eerder dan 21:00 uur. U vermeldt altijd de werkelijke openingstijd en sluitingstijd in het proces-verbaal.

12 Ondertekening

Stembureauleden die bij de telling van de stemmen aanwezig zijn, moeten het proces-verbaal ondertekenen.

Mensen die helpen bij het tellen ondertekenen het proces-verbaal niet.

Door uw ondertekening bevestigt u dat de gegevens zoals die door de voorzitter en de leden van het stembureau in het proces-verbaal zijn ingevuld correct zijn. U kunt achteraf door burgemeester en wethouders hierover worden bevestigd. Zij hebben u benoemd. Ook kan het zijn dat de gemeentelijke ombudsman naar aanleiding van een klacht van een kiezer contact met u opneemt.

Checklist voor het uitvoeren van een stemming door een stembureau

Hieronder staan stap voor stap de werkzaamheden op een rij die er voor zorgen dat het stemproces correct wordt uitgevoerd door het stembureau.

Vink elk onderwerp af dat u gedaan hebt. Daarmee voorkomt u dat een vergissing maakt of dat u iets vergeet.

1

De voorbereiding van de stemming: vóór opening van de stemming

- ☐ Het stembureau bestaat uit minimaal 3 leden (voorzitter en 2 leden) en maximaal 7 leden (voorzitter en 6 leden).
- ☐ Het proces-verbaal is aanwezig.
- ☐ Het stembureau heeft gecontroleerd of het stemlokaal zo is ingericht (met inbegrip van de plaatsing van stemhokjes) dat het stemgeheim is gewaarborgd.
- ☐ In het stemlokaal zijn een tafel voor het stembureau, een stembus en één of meerdere stemhokjes aanwezig.
- ☐ De toegang tot de stemhokjes is zichtbaar voor het publiek.
- ☐ In ieder stemhokje is een handleiding voor de kiezer en rood schrijfmateriaal aanwezig.
- ☐ De tafel van het stembureau is zo geplaatst dat kiezers de handelingen van het stembureau kunnen zien.
- ☐ De wettelijke voorschriften die op de stemming betrekking hebben zijn aanwezig.
- ☐ Het stembureau lid dat er op toeziet dat de kiezer zijn stembiljet in de bus steekt, kan de stembus steeds goed zien.
- ☐ De stembus is leeg en het deksel is gesloten met de sleutel die de voorzitter bewaart.
- ☐ Tel de stembiljetten en **vul paragraaf 5.1 van het proces-verbaal in.**

2

Tijdens de stemming

- ☐ Alleen personen in bezit van een geldige stempas/kiezerspas*/volmachtbewijs en geldig identiteitsbewijs hebben gestemd.
Tip
Gebruik het turflijstje!
 - ☐ Het uittreksel van ongeldige stempassen is steeds gecontroleerd.
 - ☐ De stempassen/kiezerspassen*/volmachten zijn op echtheid gecontroleerd.
 - ☐ De geldigheid van het identiteitsbewijs is gecontroleerd en ook de overeenstemming van de persoonsgegevens van het identiteitsbewijs met de stempas.
 - ☐ Het aantal ingenomen en onbruikbaar gemaakte stempassen is geregistreerd in het proces-verbaal (3.1). Het zijn stempassen die:
 - niet echt zijn;
 - in het uittreksel ongeldige stempassen voorkomen;
 - waarvan de persoonsgegevens niet overeenstemmen met het identiteitsbewijs.
 - ☐ Alleen aan kiezers die vanwege hun lichamelijke gesteldheid behoefte hebben aan hulp is bijstand verleend in het stemhokje.
 - ☐ Aan kiezers die zich hebben vergist is éénmalig een nieuw stembiljet uitgereikt. Het oude stembiljet is ingenomen en onbruikbaar gemaakt. Dit is in het proces-verbaal geregistreerd (5.5).
- * Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

Tijdens de stemming (vervolg)

- ☐ Een lid van het stembureau heeft er op toegezien dat kiezers het stembiljet in de stembus hebben gestoken.
- ☐ Stembiljetten van kiezers die geweigerd hebben het stembiljet in de stembus te steken zijn ingenomen en onbruikbaar gemaakt. Dit is in het proces-verbaal geregistreerd bij 5.5.
- ☐ Het aantal stembiljetten dat door de kiezer niet in de stembus is gedeponneerd en niet aan het stembureau is teruggegeven, is geregistreerd in het proces-verbaal bij 5.6.
- ☐ Het stembureau heeft geen blijk gegeven van zijn politieke gezindheid.
- ☐ Bezwaren van de kiezers zijn in het proces-verbaal vermeld bij paragraaf 8.
- ☐ De orde in het stemlokaal is niet verstoord. De voortgang van de stemming is niet belemmerd. Als het nodig was om de orde te handhaven en de voortgang niet te belemmeren heeft de voorzitter kiezers hierop aangesproken.
 - ☐ De voorzitter heeft bijstand van de burgemeester gevraagd voor handhaving van de orde (paragraaf 10 van het proces-verbaal).
- ☐ De voorzitter heeft om 21:00 uur het einde van de stemming aangekondigd en alle nog in het lokaal of bij de ingang aanwezige kiezers in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.

3

Schorsing van de zitting

Alleen invullen als zich omstandigheden hebben voorgedaan die de behoorlijke voortgang van de zitting onmogelijk maken.

- ☐ De voorzitter heeft de zitting geschorst.
- ☐ De voorzitter heeft de schorsing van de zitting aan de burgemeester gemeld.
- ☐ Het tijdstip van de schorsing is in het proces-verbaal vermeld (paragraaf 11).
- ☐ De sleuf van de stembus is gesloten (in aanwezigheid van kiezers).
- ☐ De sleutel is in een verzegelde envelop gedaan.
- ☐ De stembus is verzegeld.
- ☐ – Aan de deur van het stembureau is een aankondiging bevestigd waarop staat dat de zitting is geschorst.
 - Ook is hierop vermeld (indien bekend) waar en wanneer de zitting wordt hervat.
 - Kiezers zijn verwezen naar een dichtbijzijnd stemlokaal.
- ☐ Het stembureau heeft in afzonderlijke pakken/enveloppen gedaan, met daarop vermeld de aantallen:
 - ☐ De niet gebruikte stembiljetten;
 - ☐ De teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
 - ☐ De ingenomen stempassen;
 - ☐ Het uittreksel van ongeldige stempassen;
 - ☐ De ingenomen kiezerspassen* en volmachtbewijzen.
- ☐ De burgemeester/de aangewezen ambtenaar heeft voor aanvang van de hervatte zitting de stembus teruggegeven aan het stembureau.
- ☐ Het stembureau heeft vastgesteld dat de verzegeling tussentijds niet is verbroken.
- ☐ Voor de hervatte zitting is een nieuwe stembus gebruikt.

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

4

De stemopneming (nà 21.00 uur)

- ☐ Het stembureau heeft het aantal *niet* toegelaten kiezers vastgesteld en in het proces-verbaal vermeld (paragraaf 3 van het proces-verbaal).
- ☐ Het stembureau heeft het aantal kiezers vastgesteld dat aan de stemming heeft deelgenomen en heeft dit aantal in het proces-verbaal vermeld (paragraaf 4).
- ☐ Het stembureau heeft het aantal gebruikte stembiljetten vastgesteld en in het proces-verbaal vermeld (5.3).
- ☐ Het stembureau heeft de hierboven genoemde aantallen bekend gemaakt aan de aanwezige kiezers en heeft deze in de gelegenheid gesteld bezwaar te maken. Eventuele bezwaren van kiezers zijn vermeld in het proces-verbaal bij paragraaf 8.
- ☐ Het stembureau heeft in aparte pakken/enveloppen gedaan, met daarop vermeld de aantallen:
 - ☐ De ingenomen ongeldige en niet echte stempassen en volmachtbewijzen en het uittreksel van ongeldige stempassen;
 - ☐ De overige stempassen;
 - ☐ De overige volmachtbewijzen en de kiezerspassen*;
 - ☐ De niet gebruikte stembiljetten;
 - ☐ De teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten.
- ☐ De pakken zijn verzegeld en op elk pak is een gewaarmerkte verklaring van het stembureau geplaatst met het aantal documenten per pak.
- ☐ Het stembureau heeft de stembus(sen) geleegd en daarna de stembiljetten geopend en geteld.
- ☐ Het stembureau heeft een stem als blanco aangemerkt (volgens artikel N 7 van de Kieswet) als de kiezer op het stembiljet geen enkel wit stipje voor een kandidaat geheel of gedeeltelijk heeft roodgekleurd en niet op het stembiljet heeft geschreven of getekend.
- ☐ Het stembureau heeft een stem **ongeldig** verklaard (volgens artikel N 7 van de Kieswet):
 - Als de stem is uitgebracht op een ander stembiljet dan die volgens de Kieswet gebruikt mogen worden;
 - Als de kiezer op het stembiljet *niet* duidelijk heeft aangegeven op welke kandidaat hij zijn stem uitbrengt;
 - Als de kiezer op het stembiljet bijvoegingen heeft geplaatst waardoor hij kan worden geïdentificeerd.
- ☐ De voorzitter heeft bij het blanco of ongeldig verklaren van een stem de reden daarvoor onmiddellijk bekend gemaakt.
- ☐ De voorzitter heeft wanneer daar om gevraagd werd het betreffende stembiljet aan de kiezer getoond.
- ☐ Eventuele bezwaren van kiezers tegen een door het stembureau genomen beslissing over een blanco of ongeldige stem zijn in het proces-verbaal vermeld bij 8.
- ☐ Het stembureau heeft samengevoegd en geteld: de stembiljetten per lijst.
- ☐ Het stembureau heeft per lijst geteld: het aantal stemmen dat op elke kandidaat is uitgebracht.
- ☐ Het stembureau heeft vastgesteld dat het totaal aantal stemmen op alle kandidaten plus het aantal blanco en ongeldig verklaarde stemmen gelijk is aan het aantal in de stembus aangetroffen stembiljetten (5.8 van het proces-verbaal).
- ☐ Het stembureau heeft de aantallen per lijst en per kandidaat bekend gemaakt en vermeld in de lijst stemopneming dat onderdeel is van het proces-verbaal.
- ☐ Kiezers zijn in de gelegenheid geweest bezwaar te maken tegen de vaststelling van de aantallen per lijst en per kandidaat. Eventuele bezwaren van kiezers tegen deze vaststelling zijn vermeld in het proces-verbaal (8).

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

De stemopneming (nà 21.00 uur) (vervolg)

- ☐ Het stembureau heeft in aparte pakken/enveloppen gedaan:
 - a. de blanco stembiljetten;
 - b. de ongeldig verklaarde stembiljetten;
 - c. de geldige stembiljetten, per lijst gebundeld.
- ☐ Op ieder pak is vermeld hoeveel stembiljetten het pak bevat. De pakken zijn daarna verzegeld. Als voor de geldige stembiljetten meer dan één pak is gebruikt, heeft het stembureau op elk pak vermeldt welke lijst(en) het pak bevat.
- ☐ De aanwezigheid van de leden is geregistreerd in het proces-verbaal (2).
- ☐ De voorzitter plus tenminste twee stembureauleden hebben het proces-verbaal ondertekend (12).

Turflijsten

van de verkiezing van de leden
van

Verzamelstaat

totaal uitgebrachte stemmen

Gemeente

Gemeente

Stembureau

Bureau

Verklaring en ondertekening

Het stembureau verklaart dat het:

- zijn werkzaamheden heeft uitgevoerd volgens de Checklist;
- de tellingen in de turflijsten naar beste weten en kunnen heeft uitgevoerd.

Plaats Datum

Handtekening voorzitter

Handtekening van bij de
telling aanwezige leden

.....

.....

.....

Aanduiding van de politieke groepering

Aanduiding van de politieke
Partijnaam

Lijst **1**[illegible]

Totaal op de lijst uitgebrachte stemmen

Breng het totaal over naar de verzamelstaat.

Lijst 1

Verzamelstaat

totaal uitgebrachte stemmen

Naam partij	Lijst	1	
		2	
		3	
		4	
		5	
		6	
		7	
		8	
		9	
		10	
		11	
		12	
		13	
		14	
		15	
		16	
		17	
		18	
		19	
		20	
		21	
		22	+
Totaal op de kandidaten uitgebrachte stemmen (= 6.3)			
Ongeldige stembiljetten (= 6.1)			
Blanco stembiljetten (= 6.2)			+
In stembus aangetroffen stembiljetten (= 5.8)			

Belangrijk!

Lees de toelichting en gebruik de checklist

In deze envelop zit:

- Proces-verbaal
- Toelichting op proces-verbaal
- Checklist voor het stembureau
- Turflijsten

Model N 10-2. Proces-verbaal van de zitting van een stembureau dat bestemd is voor het stemmen per brief

Kieskring 12 ('s-Gravenhage); stembureau:

Dag van de stemming:

Verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

- A Het stembureau heeft in het stemlokaal zitting genomen om uur.
- B Op de tafel van het stembureau zijn neergelegd:
- a. de wettelijke voorschriften die op de stemming betrekking hebben;
 - b. de verzoekschriften, bedoeld in artikel M 4, vierde lid, van de Kieswet.
- C Het stembureau heeft vastgesteld dat de stembus leeg was. Het stembureau heeft vervolgens het deksel van de stembus afgesloten met het daartoe bestemde slot. De sleutel is door de voorzitter in bewaring genomen.¹
- D Om uur is de sleuf van de stembus afgesloten.
- E Aantallen retourenveloppen, enveloppen met stembiljetten en stembiljetten²
- a. Aantal door het stembureau ontvangen retourenveloppen:
 - b. Aantal ingevolge artikel M 11 van de Kieswet terzijde gelegde retourenveloppen:
- F De voorzitter heeft de onder E aangegeven aantallen aan de aanwezige kiezers bekendgemaakt.
- G Vervolgens heeft het stembureau een verklaring opgemaakt betreffende het aantal op de verzoekschriften gestelde parafen.
- H Ten slotte zijn op de wijze, voorgeschreven in artikel N 16 van de Kieswet, in afzonderlijke pakken gedaan:
- a. de verzoekschriften tezamen met de onder G bedoelde verklaring;
 - b. de retourenveloppen;
 - c. de briefstembewijzen.
- Deze pakken zijn daarna verzegeld.
- I Door de in het stemlokaal aanwezige kiezers zijn naar aanleiding van de voornoemde verrichtingen
- o geen bezwaren ingebracht.
 - o de volgende bezwaren ingebracht:
-
-
- Deze bezwaren geven het stembureau aanleiding het volgende op te merken:
-
-
- J Onmiddellijk na het verzegelen van de pakken is de stembus geopend.³ Indien in een envelop zich geen of meer dan één stembiljet bevindt, wordt hiervan aantekening gemaakt. Indien zich meer dan één stembiljet in één envelop bevindt, doet de voorzitter van het briefstembureau deze biljetten wederom in de envelop en legt hij deze, na haar te hebben verzegeld, terzijde. Aantal door het stembureau terzijde gelegde enveloppen met stembiljetten
- K De stembiljetten zijn geteld. Hun aantal bedroeg
- L Nadat de stembiljetten zijn geopend, zijn deze lijstgewijze bijeengevoegd.
- M Het stembureau heeft overeenkomstig artikel N 7 van de Kieswet als blanco stem aangemerkt: het stembiljet dat door de kiezer is ingeleverd zonder dat hij geheel of gedeeltelijk een wit stipje rood heeft gemaakt en zonder dat hij anderszins op het stembiljet geschreven of getekend heeft.
- N Het stembureau heeft overeenkomstig artikel N 7 van de Kieswet ongeldig verklaard:
- a. andere stembiljetten dan die welke volgens het bepaalde bij of krachtens deze wet mogen worden gebruikt;
 - b. stembiljetten, niet-zijnde blanco stembiljetten, waarop de kiezer niet, door het geheel of gedeeltelijk rood maken van het witte stipje, op ondubbelzinnige wijze heeft kenbaar gemaakt op welke kandidaat hij zijn stem uitbrengt;
 - c. stembiljetten waarop bijvoegingen zijn geplaatst waardoor de kiezer kan worden geïdentificeerd.
- Het aantal van de onder a tot en met c bedoelde, ongeldige, stembiljetten bedraagt
- De voorzitter heeft de reden van ongeldigverklaring en van twijfel over de geldigheid, alsmede de beslissing daaromtrent, ten aanzien van elk in aanmerking komend stembiljet onmiddellijk bekend gemaakt. Indien een van de aanwezige kiezers dit heeft verlangd, zijn de biljetten getoond.
- O Het stembureau heeft vervolgens de volgende aantallen vastgesteld:

¹ In geval de stemming na schorsing is hervat, hierna te vermelden: De zegels van de stembus die bij de geschorste stemming is gebruikt en vóór de hervatte stemming door de burgemeester aan het stembureau ter beschikking is gesteld, zijn bij onderzoek geschonden/ongeschonden bevonden.

² Bij hervatte zitting worden alle in dit en de volgende punten op te nemen gegevens van beide zittingen samengevat.

³ Indien het een stemming betreft die is geschorst, wordt deze zin vervangen door: Onmiddellijk na het verzegelen van de pakken zijn de stembussen geopend.

a. het aantal in de stembus⁴ aangetroffen stembiljetten (zie onder K):

.....

b. het aantal blanco stembiljetten (zie onder M):

.....

c. het totale aantal ongeldige stembiljetten (zie onder N):

.....

Het aantal geldige, niet-zijnde blanco, stembiljetten bedraagt derhalve:

.....

P De voorzitter heeft medegedeeld⁵ dat zijn uitgebracht op:

Lijst nr. 1 Aanduiding van de politieke groepering:

Nr., naam en voorletters van de kandidaten	Aantal stemmen
1	
2	
enz.	
Gezamenlijk aantal van de op de lijst uitgebrachte stemmen:	

Lijst nr. (enz.)

(In te vullen ten aanzien van iedere lijst in de volgorde van de nummers van de lijsten zowel het aantal op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen als het gezamenlijke aantal uitgebrachte stemmen.)

Q Tevens heeft de voorzitter medegedeeld:

a. het aantal blanco uitgebrachte stemmen

b. het aantal ongeldig uitgebrachte stemmen.

R Door de in het stemlokaal aanwezige kiezers zijn naar aanleiding van de vaststelling van de uitkomst van de stemming

☐ een bezwaren ingebracht.

☐ de volgende bezwaren ingebracht:

.....

Deze bezwaren geven het stembureau aanleiding het volgende op te merken:

.....

S Vervolgens zijn op de wijze, voorgeschreven in artikel N 9 van de Kieswet, in afzonderlijke pakken gedaan:

a. de blanco stembiljetten;

b. de ongeldig verklaarde stembiljetten;

c. de geldige stembiljetten.

Alle pakken zijn daarna verzegeld.

T Het stembureau is na de opening van de zitting onveranderd gebleven. (In de samenstelling van het stembureau is (zijn) de volgende verandering(en) voorgekomen:

.....

.....

.....

Plaats:

Datum:

....., Voorzitter

.....} Leden

.....}

⁴ Indien het een stemming betreft die is geschorst, wordt 'stembus' vervangen door: stembussen.

⁵ Indien de stemopneming in een briefstembureau buiten Nederland gemeten naar Nederlandse tijd eerder aanvangt dan in Nederland of een briefstembureau in Den Haag vóór 9 uur 's avonds de stemopneming aanvangt wordt de zinsnede 'De voorzitter heeft medegedeeld' vervangen door: Het stembureau heeft vastgesteld.

Model R 1. Kandidatenlijst voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Met blokletters invullen!

Lijst van kandidaten voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten Generaal op in de provincie ingeleverd door (naam), wonende (adres), op

Aanduiding van de politieke groepering:

.....

Nr.	Naam (zie toelichting punt 1)	Voorletters (zie toelichting punt 1)	Geboortedatum	Adres en postcode (zie toelichting punt 2)	Woonplaats
1.	 enz. (zie toelichting punt 3)				
2.					

De ondergetekende(n), lid/leden van de staten van de provincie verklaart/verklaren dat hij/zij bovengenoemde persoon/personen, in de volgorde waarin zij op de lijst zijn geplaatst, kandidaat stelt/stellen.

Bij deze lijst werden overgelegd (aankruisen hetgeen van toepassing is):

- ☐ een verklaring van de gemachtigde van een politieke groepering waarin aan de inleveraar de bevoegdheid wordt verleend boven de lijst de aanduiding van de desbetreffende groepering te plaatsen (zie toelichting punt 4)
- ☐ een verklaring van iedere op de lijst voorkomende kandidaat dat hij/zij instemt met zijn/haar kandidaatstelling (zie toelichting punt 5)
- ☐ een kopie van een geldig identiteitsbewijs van iedere kandidaat die geen zitting in de Eerste Kamer heeft (zie toelichting punt 6).

De volgende perso(o)n(en) is (zijn) bij verhindering van de inleveraar bevoegd tot het herstel van verzuimen, bedoeld in artikel S 1, derde lid, van de Kieswet:

1. (naam),
..... (adres).
2. enz.

Als gemachtigde, bevoegd tot het verbinden van deze lijst met andere lijsten tot een lijstencombinatie, wordt aangewezen:

..... (naam),
..... (adres).

Als diens plaatsvervanger(s) wordt (worden) aangewezen:

1. (naam),
..... (adres).
2. enz.

Toelichting

1. De wijze waarop de kandidaten op de lijst vermeld moeten worden

Aan de naam mogen nadere aanduidingen (zoals sr. en jr.) worden toegevoegd, mits op de gebruikelijke wijze afgekort. Achter de voorletters kan tussen haakjes de roepnaam van de kandidaat worden vermeld. Achter de voorletters of, indien vermeld, de roepnaam, mag ter aanduiding van het geslacht van de kandidaat de toevoeging '(m)' of '(v)' worden geplaatst.

Gehuwd of gehuwd geweest zijnde personen, dan wel personen wier partnerschap geregistreerd is of geregistreerd is geweest, worden op de lijst vermeld hetzij met de eigen naam, hetzij, voor zover zij daartoe op grond van artikel 9 van het Burgerlijk Wetboek bevoegd zijn, met de naam van echtgenoot of geregistreerde partner dan wel met de eigen naam door middel van een liggend streepje gevolgd door of voorafgegaan door de naam van de echtgenoot of geregistreerde partner.

2. Vermelding van het adres

Vermelding van het adres en de postcode van de kandidaat is niet verplicht. Vermelding van de woonplaats van de kandidaat is wel verplicht. In verband met correspondentie wordt de kandidaat die

zijn adres niet op de kandidatenlijst wenst te vermelden verzocht een postadres (niet zijnde een postbusnummer) te verstrekken aan het centraal stembureau.

3. Het maximum aantal namen op een lijst

Op de lijst mogen de namen van ten hoogste vijftig kandidaten worden geplaatst. Op de lijst van een politieke groepering wier aanduiding was geplaatst boven een kandidatenlijst waaraan bij de laatstgehouden verkiezing van de leden van het desbetreffende vertegenwoordigend orgaan meer dan vijftien zetels zijn toegekend, mag een aantal namen worden geplaatst dat ten hoogste tachtig bedraagt.

4. Het plaatsen van een aanduiding van een politieke groepering boven de lijst

De gemachtigde van een politieke groepering bij het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer of de Eerste Kamer kan aan degene die de lijst inlevert, de bevoegdheid verlenen boven de lijst de aanduiding van deze groepering te plaatsen, zoals die door dat centraal stembureau is geregistreerd. Bij de lijst moet een verklaring van de gemachtigde worden overgelegd waaruit deze bevoegdheid blijkt (model R 7-1).

De inleveraar mag boven de lijst ook een aanduiding plaatsen, gevormd door samenvoeging van door het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer of de Eerste Kamer geregistreerde aanduidingen of afkortingen daarvan, indien hem daartoe de bevoegdheid is verleend door de gemachtigden van de onderscheidene groeperingen. Bij de lijst moet een verklaring van de gemachtigden worden overgelegd waaruit deze bevoegdheid blijkt (model R 7-2). Een aldus gevormde aanduiding mag niet meer dan 35 letters of andere tekens bevatten.

5. Verklaring van instemming

Bij de lijst moet van iedere daarop voorkomende kandidaat een schriftelijke verklaring worden overgelegd dat hij instemt met zijn kandidaatstelling op deze lijst (model R 8). Indien de kandidaat zich buiten Nederland bevindt, is de verklaring niet aan het voorgeschreven formulier gebonden en kan zij ook per telefax geschieden.

6. Identiteitsbewijs

Bij de lijst moet van iedere daarop voorkomende kandidaat die geen zitting heeft in de Eerste Kamer een afschrift van een geldig identiteitsbewijs worden overgelegd. Als identiteitsbewijs wordt hierbij geaccepteerd de documenten genoemd in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht zijnde:

- een Nederlands paspoort, of een paspoort van een van de landen van de Europese Unie respectievelijk Europese Economische ruimte;
- een Nederlandse identiteitskaart of een identiteitskaart van een van de landen van de Europese Unie respectievelijk Europese Economische ruimte;
- een Nederlands rijbewijs of een rijbewijs van een van de landen van de Europese Unie respectievelijk Europese Economische ruimte;
- een document waarover een vreemdeling ingevolge de Vreemdelingenwet 2000 moet beschikken ter vaststelling van zijn identiteit, nationaliteit of verblijfsrechtelijke positie.

7. Lijstencombinatie

Op de derde dag na de kandidaatstelling kunnen kandidatenlijsten van verschillende politieke groeperingen tot een lijstencombinatie worden verbonden door inlevering bij het centraal stembureau van een daartoe strekkende gemeenschappelijke verklaring van de op de lijsten vermelde gemachtigden (model S 8).

Model R 8. Verklaring van instemming met de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Met blokletters invullen!

Ondergetekende, (naam), wonende te (adres* en woonplaats), verklaart dat hij/zij ermee instemt dat hij/zij voorkomt op onderstaande lijst van kandidaten voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op

* vermelding adres is niet verplicht, vermelding woonplaats wel.

Aanduiding van de politieke groepering:

(N.B. De kandidaten dienen op dezelfde wijze en in dezelfde volgorde te worden vermeld als op de lijst, zoals deze wordt ingeleverd)

Nr.	Naam	Voorletters	Woonplaats
1.			
2.	enz.		

Ondergetekende verklaart dat hij/zij als zijn gemachtigde, bedoeld in artikel R 9 of artikel R 9a van de Kieswet, aanwijst (zie toelichting):

..... (naam), wonende

..... (adres).

Datum:

Handtekening:

Toelichting

Een overgelegde verklaring van instemming kan niet worden ingetrokken.

Indien u zich buiten Nederland bevindt, is de verklaring niet aan enig formulier gebonden en kan zij ook per telefax geschieden.

Indien uw woonplaats buiten Nederland is gelegen, dient u op grond van artikel R 9 van de Kieswet een in Nederland wonende gemachtigde aan te wijzen. Deze gemachtigde is met uitsluiting van uzelf bevoegd tot de handelingen die nodig zijn bij het al dan niet aanvaarden van of niet in aanmerking willen komen voor een eventuele benoeming (artt. V 2, eerste, vierde en vijfde lid, V 3, eerste en derde lid en W 2, eerste lid, onder e van de Kieswet). U kunt deze handelingen niet zelf meer uitoefenen. Zodoende is duidelijk wie bevoegd is om de handelingen te verrichten. Een machtiging kan wel worden ingetrokken.

Indien u in Nederland woont, kunt u op grond van artikel R 9a van de Kieswet eveneens een gemachtigde aanwijzen die met uitsluiting van uzelf bevoegd is tot de handelingen die nodig zijn bij het al dan niet aanvaarden van of niet in aanmerking willen komen voor een eventuele benoeming (artt. V 2, eerste, vierde en vijfde lid, V 3, eerste en tweede lid en W 2, eerste lid, onder e van de Kieswet). Van een dergelijke machtiging mag alleen gebruik worden gemaakt indien de betreffende politieke groepering in twee of meer kieskringen verschillende lijsten heeft ingeleverd en de groepering uiterlijk twee weken na de dag van kandidaatstelling aan het centraal stembureau mededeling doet van de volgorde van kandidaten die door de gemachtigde bij de benoeming zal worden gevolgd. Indien gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid van machtiging, is het wenselijk dat alle kandidaten op de lijst dezelfde gemachtigde aanwijzen.

U bent bevoegd een volmacht in te trekken. U dient hiervan dan schriftelijk of per telefax kennis te geven aan de voorzitter van het centraal stembureau, zo nodig met aanwijzing van een nieuwe gemachtigde.

Model T 2. Stembiljet

(voorzijde)¹

STEMBILJET voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op

PROVINCIE:

KANDIDATENLIJSTEN²

☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	

enz.³

Het statenlid stemt door het rood maken van één wit stipje, geplaatst vóór de kandidaat van zijn keuze. Het stembiljet wordt zo dicht gevouwen dat de kandidatenlijst niet zichtbaar is.

¹ Op de achterzijde dient zoveel malen de handtekening van de voorzitter van de staten te worden gedrukt dat zij, hoe het stembiljet ook wordt gevouwen, geheel of ten dele zichtbaar blijft. Op de achterzijde wordt voorts de naam van de provincie gedrukt.

² Boven elke lijst dient het nummer en, in voorkomend geval, onder het nummer de aanduiding van de politieke groepering te worden vermeld. In geval van een lijstencombinatie dient (dienen) onder het nummer en de aanduiding tussen haakjes het (de) nummer(s) van de lijst(en) te worden vermeld waarmee de lijsten-combinatie is aangegaan, voorafgegaan door de woorden 'gecombineerd met'. De kandidaten worden vermeld op dezelfde wijze en in dezelfde volgorde als ze op de kandidatenlijst voorkomen, met weglating van het adres en de geboortedatum. De kandidaten worden per lijst doorlopend genummerd.

³ De lijsten dienen om en om in te springen. Tussen de lijsten dient ruimte te worden gelaten. Indien op een lijst meer dan vijftig namen zijn geplaatst, mogen de namen van de kandidaten op de eenenvijftigste en volgende plaats worden vermeld aan de voet van de volgende kolom. In dat geval dienen boven die kolom het nummer van de lijst en de eventuele aanduiding van de politieke groepering te worden geplaatst. Bovendien wordt in dat geval boven de naam van de eerste kandidaat van die kolom het woord 'vervolg' geplaatst. De lijsten dienen in één rij te worden geplaatst of in meer rijen onder elkaar. In laatstbedoeld geval dienen de rijen zo te worden geplaatst dat tussen de langste lijst van een rij en de lijstnummers van de volgende rij ruimte wordt gelaten.

Model T 11. Proces-verbaal van de zitting van een stembureau voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Provincie:

Dag van de stemming:

- A. De stemming heeft een aanvang genomen om uur.
- B. De voorzitter heeft overeenkomstig artikel T 3 van de Kieswet uit de statenvergadering de volgende drie leden benoemd om met hem als voorzitter het stembureau te vormen:
1.
 2.
 3.
- C. De voorzitter heeft meegedeeld dat stembiljetten zijn ingeleverd.
- D. Het aantal in de vergadering aanwezige leden, vermeerderd met het aantal leden die als gemachtigde aan de stemming mochten deelnemen, bedroeg:
(Indien zich het geval, bedoeld in artikel T 6, tweede en derde lid, van de Kieswet heeft voorgedaan, wordt dit hier vermeld.)
- E. De voorzitter heeft vervolgens de stembiljetten geopend en ten aanzien van elk stembiljet meegedeeld voor welke lijst en welke kandidaat het stembiljet geldt.
- F. Overeenkomstig artikel T 8 van de Kieswet zijn als blanco stem aangemerkt: het stembiljet dat door de kiezer is ingeleverd zonder dat hij geheel of gedeeltelijk een wit stipje rood heeft gemaakt en zonder dat hij anderszins op het stembiljet geschreven of getekend heeft.
- G. Overeenkomstig artikel T 8 van de Kieswet zijn ongeldig verklaard:
- a. andere stembiljetten dan die welke volgens het bepaalde bij of krachtens deze wet mogen worden gebruikt;
 - b. stembiljetten, niet-zijnde blanco stembiljetten waarop de kiezer niet, door het geheel of gedeeltelijk rood maken van het witte stipje, op ondubbelzinnige wijze heeft kenbaar gemaakt op welke kandidaat hij zijn stem uitbrengt;
 - c. stembiljetten waarop bijvoegingen zijn geplaatst waardoor de kiezer kan worden geïdentificeerd.
- In geval van twijfel over de geldigheid van een stembiljet heeft de vergadering beslist.
Het stembureau heeft vervolgens de volgende aantallen vastgesteld:
- a. het aantal ingeleverde stembiljetten (zie onder C):
.....
 - b. het aantal blanco stembiljetten (zie onder F):
.....
 - c. het totale aantal ongeldige stembiljetten (zie onder G):
.....
- Het aantal geldige, niet-zijnde blanco, stembiljetten bedraagt derhalve:
- H. De voorzitter deelt mede dat zijn uitgebracht op:

Lijst nr. 1 (letter ...)

Aanduiding van de politieke groepering:

Nr., naam en voorletters van de kandidaten	Aantal stemmen
1	
2	
enz.	
Gezamenlijk aantal van de op de lijst uitgebrachte stemmen:	

Lijst nr. (enz.)

(In te vullen ten aanzien van iedere lijst in de volgorde van de nummers van de lijsten zowel het aantal op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen als het gezamenlijke aantal uitgebrachte stemmen.)

Tevens heeft de voorzitter medegedeeld:

- a. het aantal blanco stemmen;
 - b. het aantal ongeldig verklaarde stemmen.
- I. Vervolgens zijn op de wijze, voorgeschreven in artikel T 10 van de Kieswet, in afzonderlijke pakken gedaan:
- a. de blanco stembiljetten;
 - b. de ongeldig verklaarde stembiljetten;
 - c. de geldige stembiljetten.

Alle pakken zijn daarna verzegeld.

Plaats:

Datum:

....., Voorzitter

.....}

.....} Leden

.....}

Model Y 32. Verkiezingen Europees Parlement

Verklaring van een niet-Nederlander die onderdaan is van een andere lidstaat dat hij/zij zijn/haar stemrecht voor het Europees Parlement in Nederland wil uitoefenen

Toelichting voor de kiezer:

U bent in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) van deze gemeente geregistreerd als persoon met een nationaliteit van een andere lidstaat van de Europese Unie. U kunt daarom in Nederland of in de lidstaat van herkomst aan de verkiezing deelnemen. Als u in Nederland wilt stemmen, dient de gemeente dit formulier uiterlijk 43 dagen voor de dag van stemming (datum) in bijgevoegde retourenvelop te ontvangen. Indien u in de lidstaat van herkomst aan de verkiezing wilt deelnemen, of u niet wilt stemmen, doet u niets.

Als u in Nederland wilt stemmen, blijft u tot wederopzegging geregistreerd als kiezer voor het Europees Parlement in Nederland. U krijgt een stempas toegezonden, waarmee u aan de stemming kunt deelnemen. Het is niet toegestaan zowel in Nederland als in de lidstaat van herkomst te stemmen. Het dubbel stemmen wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste een maand of een geldboete van de tweede categorie.

U moet een kopie van de pagina met persoonsgegevens van een identiteitsbewijs als bedoeld in de Wet op de Identificatieplicht (bijv. geldig paspoort of geldige identiteitskaart) bijvoegen bij dit formulier.

In te vullen door de kiezer: (lees eerst de toelichting)

1. Naam:
2. Voornamen:
3. Meisjesnaam (alleen invullen indien deze afwijkt van de naam ingevuld onder 1):
4. Geslacht:
5. Nationaliteit:
6. Geboortedatum:
7. Geboorteplaats:
8. Plaats of kieskring in de lidstaat van herkomst waar u het laatst als kiezer was geregistreerd:

.....

Ik verklaar dat ik niet van het kiesrecht ben uitgesloten.

Ik verklaar dat ik niet zal deelnemen aan de verkiezing voor de leden van het Europees Parlement in een andere lidstaat van de Europese Unie

Datum:

Handtekening:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Land: NEDERLAND

In te vullen door burgemeester en wethouders:

9. Bovengenoemde persoon is geregistreerd als kiezer voor de verkiezingen van het Europees Parlement in Nederland

Datum:

Burgemeester en wethouders,

TOELICHTING

Algemeen

De regeling tot vaststelling van de modellen Kieswet en Kiesbesluit wordt gewijzigd met het oog op de wet van 29 oktober 2009 tot wijziging van de Kieswet en enkele andere wetten houdende invoering van het stemmen met een stempas in een stembureau naar keuze binnen de eigen gemeente (Stb. 452) en de daarmee samenhangende aanpassing van het Kiesbesluit (Stb. 453). Bij het stemmen in een stembureau naar keuze binnen de eigen gemeente ontvangt de kiezer een stempas in plaats van een oproepingskaart. Met de stempas kan de kiezer zijn of haar stem uitbrengen in ieder stembureau binnen zijn of haar gemeente. Deze regeling vormt een aanvulling op de regeling van 17 november 2009 (Stcrt. 17862), waarin de modellen H 1, H 4, H 9, P 22-1 en P 22-2 zijn aangepast.

Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt het model N 10-1 voor het proces-verbaal van de zitting van een stembureau te vereenvoudigen en te verbeteren. Aanleiding hiertoe vormen de problemen die stembureaus hebben ondervonden bij het invullen van het proces-verbaal, zoals de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) naar voren heeft gebracht in haar brief van 9 juli 2009.

De aangepaste modellen zijn ter advisering aan de Kiesraad en de NVVB voorgelegd. De Kiesraad heeft op 30 oktober 2009 zijn advies uitgebracht¹ en de NVVB op 10 november 2009.² De adviezen betroffen deels tekstuele aanpassingen en gewenste verduidelijkingen die voor het grootste gedeelte zijn overgenomen. Een deel van de punten die de Kiesraad heeft opgebracht, heeft betrekking op hogere regelgeving (Kieswet en Kiesbesluit) en zal bij een komende wijziging van die regelgeving worden betrokken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een eenduidige regeling rondom identificatie van kandidaten, gemachtigden, ondersteuners etc., en het opnemen van een opkomstpercentage bij de verkiezing in het model proces-verbaal voor het centraal stembureau.

Artikelsgewijs

A

Dit artikel vervalt, omdat model N 10-3 niet meer bestaat en hetgeen overigens in deze bepaling geregeld wordt via een voetnoot en dus in het desbetreffende model kan worden opgenomen.

B en C

In de modellen D 3-1 en D 3-2 wordt in onderdeel 4 respectievelijk onderdeel 5 van de toelichting voor de kiezer expliciet opgenomen dat het document dat als bewijs dient van het Nederlanderschap geldig moet zijn op de dag van de kandidaatstelling.

In de artikelen J 26, M 7 en T 4 van de Kieswet is de zinsnede 'in het stemvak vóór de naam van' geschrapt. In de modellen J 16 (eerste en tweede volzin), J 20, M 6-3 (onderdeel 1), N 10-2 (onderdelen M en N), T 2 en T 11 (onderdelen F en G) heeft dit tot eenzelfde aanpassing geleid. Zowel in model J 16 als in model M 6-3 is verduidelijkt wanneer een stembiljet blanco is en wanneer ongeldig.

Kiezers ontvangen niet langer een oproepingskaart, maar een stempas. Model J 7 is met het oog daarop vervangen door een nieuw model. In de modellen K 6 (toelichting, onderdeel 1), L 8 (toelichting voor de gemachtigde, onderdeel 2) en Y 32 (toelichting voor de kiezer) is het begrip oproepingskaart geschrapt of vervangen door het begrip stempas.

Hoofdstuk K van de Kieswet heeft een beperktere betekenis gekregen. Slechts indien men buiten de eigen gemeente wil stemmen, is het nog noodzakelijk een kiezerspas aan te vragen. Model K 6 is daarom op een aantal punten aangepast (het opschrift, de eerste volzin en de toelichting).

In model L 8 is het onderdeel over artikel Z 7 geschrapt, omdat deze bepaling van de Kieswet is geschrapt.

In de regeling is een nieuw model voor het proces-verbaal N 10-1 opgenomen. Dit proces-verbaal voor het stembureau is aangepast naar aanleiding van de evaluatie van de verkiezing van de Nederlandse leden van het Europees Parlement en opmerkingen van de commissie geloofsbrieven van de Tweede Kamer. Het proces-verbaal is in meerdere delen opgesplitst: het eigenlijke proces-verbaal, een checklist, de turflijsten en een toelichting. Nieuw is dat in het proces-verbaal een verklaring is opgenomen waarbij de stembureauleden verklaren dat zij hun werkzaamheden hebben uitgevoerd zoals voorgeschreven in de checklist en het proces-verbaal naar waarheid hebben ingevuld. Ook de vormgeving en het taalgebruik zijn vereenvoudigd. De vormgeving (lettertypen, indeling etc.) is integraal onderdeel van het voorgeschreven model.

In het gewijzigde artikel H 2, eerste lid, van het Kiesbesluit is vermelding van het adres van een

¹ Kenmerk 2009-0000596279.

² Kenmerk RZ/cp B2009/0464.

kandidaat op de kandidatenlijst niet meer verplicht. Van sommige kandidaten is het immers om veiligheidsredenen onwenselijk dat hun adresgegevens ter inzage gelegd worden of anderszins openbaar gemaakt worden. Analooch hieraan is ook de regeling met betrekking tot het vermelden van het adres op de ondersteuningsverklaring aangepast. In model R 1 heeft dit ertoe geleid dat na de zinsnede 'Aanduiding van de politieke groepering' op de lijst na 'adres' is toegevoegd '(zie toelichting punt 2)'. In die toelichting is verduidelijkt dat vermelding van het adres van de kandidaat niet verplicht is voorgeschreven. Indien een kandidaat dat wenst, hoeven zijn/haar adres en postcode niet op de kandidatenlijst te worden vermeld. Ook in model R 8 is vermelding van het adres optioneel geworden. Om correspondentie van het centraal stembureau met de kandidaat mogelijk te maken (bijvoorbeeld indien de benoemingsbrief aangetekend moet worden verzonden aan de kandidaat) wordt de kandidaat die zijn adres niet op de lijst vermeldt, verzocht een correspondentieadres aan het centraal stembureau te verstrekken. Op advies van de Kiesraad en de NVVB is dit in de toelichting op het model opgenomen. Vanwege het aangetekend versturen van de benoemingsbrief kan dit geen postbusadres zijn.

Op het punt van de facultatieve adresvermelding door kandidaten en ondersteuners heeft de Kiesraad opgemerkt geen voorstander te zijn van de voorgestelde regeling. Dit in navolging van hun eerdere advies over het Kiesbesluit op ditzelfde punt. Het advies van de Kiesraad is op dit punt niet overgenomen daar de tekst in de modellenregeling op dit punt rechtstreeks voortvloeit uit de keuze die op dit punt in het Kiesbesluit is gemaakt.

Voorts is de tekst van de toelichting bij model R 1 onder het kopje 'Het maximum aantal namen op een lijst' aangepast aan het nieuwe artikel R 4, tweede lid, van de Kieswet. Tot slot is in de toelichting van deze modellen het begrip 'legitimatiebewijs' vervangen door 'identiteitsbewijs' en is aangesloten bij de documenten genoemd in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

D

Model J 38-1 vervalt en wordt opgenomen in het nieuwe proces-verbaal N 10-1.

*De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten.*